

www.musavat.com

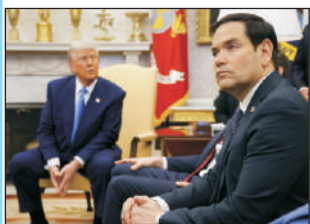
MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 may 2025-ci il Cümə № 93 (8703) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Trampın və Rubionun Bakıya məktubundakı həmin cümlə

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin strateji olması üçün kim nə etməlidir - şərh

yazısı səh.8-də

Fransa İrəvanla strateji ortaqlar - absurd bəyanat

yazısı səh.7-də

Paşinyan niyə "Putin NATO"sunu yenə boykot etdi?

yazısı səh.6-da

Hərbçimiz Kəlbəcərdə minaya düşdü

yazısı səh.3-də

ABŞ kəşfiyyatı açıqladı: Rusiya Cənubi Qafqazda buna hazırlaşır

yazısı səh.11-də

Elgün İbrahimovun ölüm səbəbi açıqlandı

yazısı səh.3-də

Elm və təhsilə ayrılan pula etirazlar

yazısı səh.12-də

Onlar Bakıya qayıdır, bəs bizimkilər..?

yazısı səh.13-də

Hansı sahələrə tələbat artacaq?

yazısı səh.12-də

ƏDV-lərə blok qoyulub?

yazısı səh.15-də

Nazirlik liseylərlə bağlı qərarını dəyişdi

yazısı səh.15-də

DAĞLAR ARASINDA ÜÇ DOST - YENİ REGIONAL BLOKUN SİQNALI?

Laçın Zirvəsi Ankara-Bakı-İslamabad xəttində hərbi ittifaq perspektivlərinin artdığı qənaətini möhkəmləndirdi; Prezident Əliyevin "məsajlarımız ünvanına çatdı" deməsi, Ərdoğanın "üç dövlət, bir millət" ifadəsi dostlara və düşmənlərə kifayət qədər aydın ismarıqlar oldu...

yazısı səh.9-da

"Azdrama"dakı davada ikinci pərdə

Xalq artisti Əli Nurla Füzuli Hüseynov əlbayaxa olub, istintaq və...

yazısı səh.3-də

Əli Kərimlinin Aİ bayrağına sığınmasının sirri

yazısı səh.5-də

İsrail səfirindən Azərbaycana qarşı ciddi səhv

yazısı səh.7-də

Eyyub Hüseynov: "Almadığımız məhsullara görə ildə 500 milyon manat ödəyirik"

yazısı səh.10-da

Ədalət Vəliyev yeni sədrə görüşdü

Mayın 29-da Prezident Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Ədalət Partiyasının IX qurultayında yeni seçilmiş sədri Mütəllib Rəhimovla görüşüb.

M.Rəhimovu partiya sədri seçilməsi münasibətilə təbrik edən Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri ölkəmizdə demokratik münasibətlərin təcəssümü olan siyasi dialoqda partiyaların bundan sonra da fəal iştirakına ümid etdiyini bildirib. Həmçinin əldə olunmuş tarixi Qələbə, uğurla icra olunan Böyük Qayıdış proqramı, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə aparılan çoxsəhəli islahatlar, ölkədə həmrəylik mühitinin qorunması üçün görülmüş işlər, sağlam iqtidar-müxalifət münasibətlərinin dəstəklənməsinin vacibliyi, konstruktiv əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı və digər bu kimi məsələlər haqqında danışıq administrasiya rəsmisi son zamanlar siyasi partiyaların ölkənin ictimai həyatında artan rolunu qeyd edib.

Görüşdə cəmiyyəti düşündürən məsələlərlə bağlı siyasi partiyalarla açıq müzakirələrin aparılması məqsədilə təşkil olunan müxtəlif tədbirlər haqqında danışılıb və bundan sonra da mövcud təcrübənin inkişaf etdiriləcəyi vurğulanıb.

Bəylik kəndinə növbəti köç

Mayın 29-da yola salınan köç karvanı Laçın rayonunun Bəylik kəndinə çatıb.

"Report"-un Qarabağ bürosunun Laçına ezam olunan əməkdaşının verdiyi xəbərə görə, Bəylik kəndinin klub - icma mərkəzinə ailələrin qarşılanma mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, bu mərhələdə kəndə 163 nəfərdən ibarət 41 ailə köçürülüb.

"Amerikanın Səsi"nin bütün əməkdaşları işsiz qalır

Bu həftə "Amerikanın Səsi" radiostansiyası bütün işçilərini itirəcək.

Bu barədə "Politico" şirkətdəki mənbələrə istinadən məlumat verib.

İxtisarlardan ştatda qalan 800 nəfərə təsir edəcək.

Xatırladaq ki, bu il

mayın ortalarında ABŞ hakimiyyəti artıq 600-ə yaxın əməkdaşı, əsasən jurnalistləri və inzibati işçiləri ixtisar edib ki, bu da işçilərin üçdə birindən çoxunu təşkil edir. Bundan əlavə, radiostansiya dövlət qrantlarından məhrum edilib ki, bu da onun işini xeyli çətinləşdirib.

"Amerikanın Səsi"nin rəhbəri işçilərə ünvanladığı məktubda kütləvi ixtisarlara bağlı çaşqınlığını ifadə edərək, onları əsassız adlandırıb.

Küləklə bağlı sarı xəbərdarlıq

Bəzi bölgələrdə mayın 30-da gözlənilən küləklə hava şəraiti ilə bağlı sarı xəbərdarlıq verilib.

Bu barədə Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, Naxçıvan MR, Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Füzuli, Naftalan, Goranboy, Mingəçevir, Gəncə, Daşkəsən, Gədəbəy, Göygöl, Şirvan, Hacıqabul, Qobustan, Sabirabad, Salyan, Neftçala, Göyçay, Xaçmaz, Qusar, Siyazan, Xızı, Quba, Şabran, Şamaxı, Oğuz və Şekidə şərq küləyi əsəcək, küləyin sürəti 13.9-20.7 m/san təşkil edəcək.

Tramp ən yaxın adamını Bakıya niyə göndərrib?

Prezident İlham Əliyev mayın 29-da ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin üzvü, senator Stiv Deynsi qəbul edib. Görüşdə Azərbaycanın malik olduğu nəqliyyat infrastrukturunu və region ölkələri ilə siyasi əlaqələrinin inkişafı Avropa regionunun əsas logistika mərkəzlərindən birinə çevrildiyi, Orta dəhlizin inkişafında oynadığı mühüm rolunu bir daha qeyd edilib.

Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Modern.az-a açıqlamasında politoloq Elxan Şahinoğlu bildirib ki, o, Prezident Donald Trampın ən yaxın tərəfdarlarından: "1984-cü ildən Respublikaçılar Partiyasının üzvü olan Stiv Deynsi 2012-ci ildə Nümayəndələr Palatasına,

2014-cü ildə isə Senata seçilib. Bundan əvvəl isə o, ABŞ-in aparıcı texnoloji şirkətlərində çalışıb. Donald Tramp ötən il prezidentliyə namizədliyini irəli sürəndən sonra onu Konqres üzvlərindən ilk dəstəkləyən məhz Stiv Deynsi olub. Bu səbəbdən Ağ Ev sahibi xarici və təhlükəsizlik siyasətində Stiv Deynsinin imkanlarından istifadə edir".

E.Şahinoğlu senatoru Bakıya gətirən səbəblərdən danışır: "Birincisi, Stiv Deynsi Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarının və iki ölkə arasında sülh sazişinin imzalanması ilə maraqlanıb. Böyük ehtimalla bu məsələdə Vaşinqtonun hansı rol oynaya biləcəyi də onun diqqət mərkəzində olub. İkincisi, ABŞ Konqresini narahat edən mövzulardan biri Rusiyanın Cənubi Qafqaza təsir

imkanlarını artırması ehtimalıdır və mümkündür ki, Stiv Deynsi bu mövzu ilə bağlı da Azərbaycan rəsmilərinin mövqeyini öyrənib. Üçüncüsü, Stiv Deynsi Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığının mövcud vəziyyəti ilə maraqlanıb. Təsədüfi deyil ki, amerikalı senator Bakıda İsrailin Azərbaycandakı səfiri Corc Diklə görüşüb. Görüşdə İsrail-Azərbaycan münasibətlərinin regional sülhə töhfəsi, habelə Amerika xalqının maraqlarına uyğun güclü iqtisadi və təhlükəsizlik tərəfdaşlığının davam etdirilməsi ilə bağlı ortaqlıq məqsəd və prioritetlər müzakirə olunub. Hər halda, Bakıda görüşlər keçirən Stiv Deynsi geri qayıtdıqdan sonra Azərbaycanla əməkdaşlığın Amerika Birləşmiş Ştatları üçün faydalı olacağını həmkarlarına anladacaq".

Azərbaycan Ordusu "Smerç"ləri işə saldı

Cari ilin hazırlıq planına əsasən, Azərbaycan Ordusunun Raket və Artilleriya Qoşunlarının "Smerç" yaylım atəşli reaktiv sistemli (YARS) bölməsinin döyüş atışlı taktiki təlimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, təlim planına əsasən, "Həyəcən" signalı ilə qaldırılan reaktiv artilleriya bölməsi daimi dislokasiya məntəqəsini tərk edərək cəmcləşmə rayonunda yerləşib, döyüş texnikaları döyüş tətbiqinə hazırlanıb. "Smerç" YARS bölməsi start mövqeyinə çıxarılaraq atış tapşırıqlarını uğurla icra edib.

Keçirilən döyüş atışlı taktiki təlimin əsas məqsədi bölmələrin şəxsi heyətinin döyüş qabiliyyətini artırmaq və hərbi qulluqçuların bilik və bacarıqlarını müasir döyüşün tələblərinə uyğun təkmilləşdirmək-dən ibarətdir.

Koronavirus Azərbaycana qayıdıb?

Pandemiya dövrü başa çatmasına baxmayaraq, hələ də ölkədə koronavirusa yoluxma hallarına rast gəlinir.

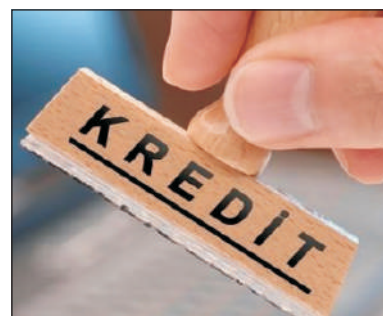
Belə ki, bu günlərdə kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədovun da COVID-19 testinin nəticəsi müsbət çıxmışdı. Sosial şəbəkələrdə də koronavirusa yoluxanların olduğu barədə məlumatlar öz əksini tapır.

Azərbaycanda son zamanlar koronavirusa yoluxma halları artıb və ölkədə kifayət qədər peyvənd varmış, hansı peyvəndlərdir?

Bununla bağlı Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən Cebheinfo.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, koronavirusa yoluxma hallarında artım müşahidə olunmur: "Belə ki, kəskin respirator xəstəliyə şübhəli olan insanlardan götürülən yaxma nümunələrində əsasən mövsümi qrip virusları aşkarlanır. Aralarında tək-tək hallarda koronavirusa yoluxma halları qeyd edilsə də, epidemioloji gərginlik müşahidə olunmur.

2021-ci ilin yanvar ayından etibarən ölkəmizdə COVID-19 əleyhinə vaksinasiya tədbirləri həyata keçirilib. Epidemioloji gərginlik müşahidə olunmadığına görə hazırda peyvəndlənmə işləri aparılır".

Vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği açıqlandı

Mayın 1-nə Azərbaycanda 28,1 milyard manata yaxın kredit qeydə alınıb (53,2 faizi biznes krediti, 31,1 faizi istehlak krediti, 15,7 faizi ipoteka krediti). Cəmi kredit portfelində vaxtı keçmiş kreditlərin payı 1,7 faiz göstərilib.

Mərkəzi Bankın hesabatına görə, ödəniş vaxtı keçmiş kreditlər 502,6 milyon manata çatıb. Bunun 97,9 milyon manatı xarici valyutadadır.

2015-ci ilə 976,3 milyon manat məbləğində problemli kredit olub. Həmin ilin devalvasiyaları problemli kreditləri artırıb. 2016-cı ilə 1 milyard 508,5 milyon manat, 2017-ci ilə 1 milyard 472,6 milyon manat, 2018-ci ilə 1 milyard 626,7 milyon manat, 2019-cu ilə 1 milyard 585 milyon manat problemli kredit rəsmiləşib.

2019-cu ildə dövlət fiziki şəxslərə 2012-ci il yanvarın 1-dən bağlanmış kredit müqavilələri üzrə devalvasiya kompensasiyaları verib.

2020-ci ilə ödəniş vaxtı keçmiş kreditlər 1 milyard 273,1 milyon manata, 2021-ci ilə 893,1 milyon manata, 2022-ci ilə 719,4 milyon manata, 2023-cü ilə 593,7 milyon manata, 2024-cü ilə 437,8 milyon manata düşüb, 2025-ci il 449,1 milyon manatla başlayıb.

"Qarabağ" - "Sabah" finalına nə qədər bilet satılıb?

Azərbaycan kubokunun "Qarabağ"la "Sabah" arasında keçiriləcək final oyununa satılan biletlərin sayı açıqlanıb.

QOL.az xəbər verir ki, bu barədə PFL-in mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Mehdi Hüseynzadə adına Sumqayıt şəhər stadionunda oynanılacaq matç 5 min ədəd bilet satılıb.

Qeyd edək ki, mayın 31-də, Mehdi Hüseynzadə adına Sumqayıt şəhər stadionunda keçiriləcək "Qarabağ"-"Sabah" matçı saat 19:00-da start götürəcək.

Mayın 13-də 2007-ci il təvəllüdlü Elgün İbrahimovun Gəncə şəhərində müalicə aldığı xəstəxanada ölümü faktı ilə bağlı Gəncə Şəhər Prokurorluğunda istintaq edilən cinayət işi üzrə intensiv istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilir.

Bu barədə Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti birgə məlumat yayıb.

Cinayət işi üzrə bütün fərziyyələr, o cümlədən mərhumun intihar etməsi, ehtiyatsızlıqdan yıxılması və ya ona ağır bədən xəsarəti yetirilməsi nəticəsində ölümün baş verməsi kimi hallar yoxlanılıb.

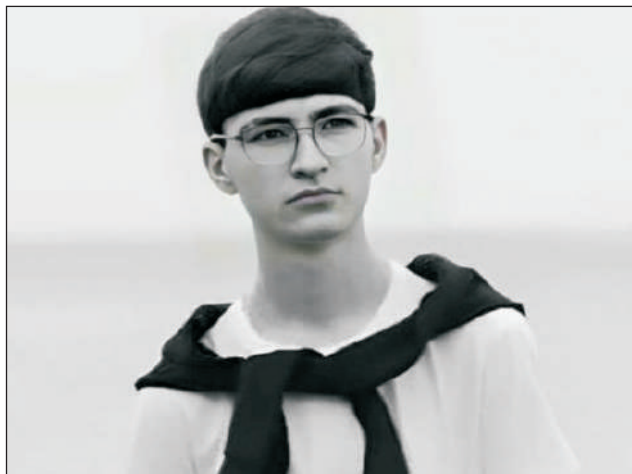
İstintaqın hazırkı mərhələsində əldə edilmiş sübutlarla yeni, şahid ifadələri, hadisə yerinə, müşahidə kameralarına baxış, meyitin xarici və daxili müayinə edilməsi, telefon məlumatları, məhkəmə-genetik, məhkəmə-tibbi və digər ekspertizaların rəyləri və başqa dəlillərlə müəyyən edilib ki, Elgün İbrahimova hər hansı kənar şəxs və ya şəxslər tərəfindən xəsarət yetirilməyib, ona qarşı heç bir zorakı hərəkətlərə yol verilməyib, o, hündürlükdən yıxılmaq nəticəsində aldığı çoxsaylı xəsarətlərdən ölüb.

Elgün hadisə günü harada olub?

Həmçinin müəyyən edilib ki, Elgün İbrahimov may ayının 12-də saat 16 radələrində ha-

Elgün İbrahimovun ölüm səbəbi açıqlandı

Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti birgə məlumat yaydı

zırlıq kursundan çıxdıqdan sonra mobil telefonunu sataraq ayrı-ayrı şəxslərə olan pul borcunu qaytarıb.

Bundan sonra E.İbrahimov Gəncə şəhərində yerləşən "Naxış" çay evində tanışları ilə görüşüb birlikdə spirtli içki qe-

bul edib, saat 19:40-da həmin yeri onlarla birgə tərk edib Abbas Səhhet adına 1 saylı şəhər xəstəxanasının qarşısına qədər gələrək orada tanışlarından ayrılıb, həmin vaxt E.İbrahimovun üzərində hər hansı xəsarət izləri müşahidə edilməyib.

Elgün həyatını necə itirib?

Belə ki, E.İbrahimov saat 20:17-də marketdən 2 qutu siqaret alıb əvvəllər də mütəmadi olaraq vaxt keçirdiyi Gəncə şəhəri, M.Xələfov 115 ünvanında yerləşən Texnologiya Universitetinin istifadəsiz yataxanasına tək halda gedib, qeyd olunan yataxananın 5-ci mərtəbəsində məhəccərsiz eyvana çıxaraq, orada bir neçə

siqaret çəkib və eyvandan torpaqla örtülmüş sərt səthi olan həyətə yıxılaraq çoxsaylı xəsarətlər alıb, saat 22:52-də ərazidə olan gözetçi tərəfindən yer-

də yaralı vəziyyətdə aşkar edilərək təcili tibbi yardım avtomatı vasitəsilə xəstəxanaya təxliyə edilib, may ayının 13-də almış olduğu xəsarətlərdən xəstəxanada ölüb.

"Bir daha xatırladırlar ki, istintaq aparılan dövrdə cinayət işləri üzrə məlumatların yayılması yalnız rəsmi dövlət qurumlarının təsdiqlədiyi informasiyalar əsasında həyata keçirilməli, xüsusilə cəmiyyətin həssaslıqla yanaşdığı məsələlərdə məsuliyyətli və qanunauyğun davranılmalıdır.

Mediadan, sosial şəbəkə istifadəçilərindən və ictimai fəallardan bu məsələdə yüksək həssaslıq göstərmələri, istintaqın gedişinə mane ola biləcək və cəmiyyətdə çaşqınlıq yarada biləcək informasiyaları yaymalarını xahiş olunur", - qurumdan verilən açıqlamada deyilir.

□ "Yeni Məşavət"

Hərbçimiz Kəlbəcərdə minaya düşdü

Hərbi qulluqçumuz Kəlbəcər rayonunda minaya düşüb.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb. Məlumatla görə, mayın 29-da saat 10:10 radələrində Kəlbəcər rayonunun İstisu yaşayış məntəqəsi istiqamətində Azərbaycan Ordusunun mühəndis-istehkam bölmələrinin əraziləri minə və partlamamış döyüş sursatlarından təmizləməsi zamanı hərbi qulluqçumuz Sadiqov Xudaverdi Həsən oğlu ermənilər tərəfindən basdırılmış piyada əleyhinə minaya düşərək sol ayağından xəsarət alıb.

"Dərhal ilk tibbi yardım göstərilən hərbi qulluqçumuz ixtisaslı müayinə və müalicə olunması üçün yaxınlıqdakı hərbi hospitala təxliyə olunub".

Araz Musayev niyə bıçaqlanıb?

Azərbaycan Muay Tay Federasiyasının prezidenti, 9 qat dünya çempionu Araz Musayevin Türkiyədə bıçaqlanmasının təfərrüatı məlum olub.

Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən İFMA dünya çempionatına Azərbaycandan 14 nəfərlik heyət qatılıb.

Muay Tay Federasiyasının prezidenti Araz Musayev isə heyətə başçılıq edib.

Dünən keçirilən görüşdə Azərbaycan yığma komandasının üzvü yarımfinala yüksəlib. Bu gün günorta saatlarında keçirilən yarışda Araz Musayevlə türkiyəli idmançı arasında mübahisə yaranıb. Arenada yaranmış mübahisə çempionatın təşkilatçıları tərəfindən yatırılıb və turnir davam edib. Nəhar fasiləsində türkiyəli nümayəndə heyətinin rəhbəri ilə Araz Musayev mübahisə edib və onlar arenanın binasından kənara çıxıb küçədə yenidən dalaşmağa başlayıblar.

Hadisə nəticəsində Araz Musayev kürək nahiyyəsindən bıçaqlanıb. O, təcili xəstəxanaya çatdırılaraq əməliyyat olunub.

Hazırda Araz Musayevin səhəti sabit-ağır qiymətləndirilir. Hadisə ilə bağlı qaçmağa çalışan 2 Azərbaycan vətəndaşı Antalya hava limanında saxlanılıb.

"Azdrama"dakı davada ikinci pərdə - "samosud" xəbərdarlığı

Xalq artisti Əli Nurla Füzuli Hüseynov əlbayaxa olub, istintaq və...

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının aktyoru, xalq artisti Əli Nur qalmaqallı açıqlama yayıb. Xalq artisti bir müddət əvvəl teatrda baş verən insidentlə bağlı yayılan xəbərin doğru olduğunu, həmkarı Füzuli Hüseynovun ona qarşı aqressiv davrandığını bildirib.

Xalq artisti açıqlamasında hadisəni hansı səbəbdən inkar etməsinə də aydınlıq gətirib:

"Bildirmək istəyirəm ki, aprel ayında Akademik Milli Dram Teatrında keçirilən Bədii Şuranın iclası zamanı yaranmış fikir ayrılıqları ciddi mübahisəyə çevrildi. Bu mübahisələr zamanı Mehriban Ələkbərzadənin

Əli Nur

təkidi ilə Füzuli Hüseynov mənə qarşı aqressiv davranış sərgilədi və xoşagəlməz insidentin baş verəsinə səbəb oldu. Hadisə baş verən andan dər-

Füzuli Hüseynov

cək".

Xalq artisti daha sonra bildirib ki, gözləntiləri doğrulmayıb: "Hadisə nəinki araşdırılmadı, əksinə, üstü ört-bas-

dır edildi. Fizuli Hüseynova nə şiddətli töhmət verildi, nə işdən azad olundu, nə də Bədii Şuranın üzvlüyündən uzaqlaşdırıldı. O, sanki heç nə olmamış kimi fəaliyyətini davam etdirir. Teatr rəhbərliyi bu məsuliyyətsizliyə niyə göz yumur? Kimdən çəkinir? Daha hansı xoşagəlməz və ya cinayət xarakterli hadisənin baş verəsinə gözləyir?"

Əli Nur ailəsinin də bu məsələdə haqlı narahat olduğunu bildirib. Onun sözlərinə görə, ailə üzvləri artıq məsələyə özləri müdaxilə etməyi və Füzuli Hüseynova "onun anlayacağı dildə cavab verməyi" düşünürlər. "Amma mən bunun baş verməsini qətiyyənlə istəmirəm" - deyən aktyor, hüquqi yollarla ədalətin bərpa olunacağına ümid edir: "Ailə üzvlərim bu məsələdə haqlı olaraq narahatdır. Onlar teatr rəhbərliyindən Füzuli Hüseynovun cəzalandırılmasını və ədalətin bərpa olunmasını gözləyirlər. Heç bir tədbir görülmədiyi halda, hadisəyə özləri müdaxilə etmək və Füzuli Hüseynova onun anlayacağı dildə cavab vermək niyyətindədirlər. Mən isə bunun baş verməsini qətiyyənlə istəmirəm. Əminəm ki, Füzuli Hüseynov törətdiyi əmələ görə qanun qarşısında layiqli cəzasını alacaq.

Lakin teatr rəhbərliyinin onu cəzasız buraxması və heç bir intizam tədbiri görməməsi, öz vəzifə borclarına və daşdıqları məsuliyyətə tamamilə ziddir! Baş vermiş hadisə ilə bağlı yuxarı istansiyalara rəsmi şəkildə müraciət etmişəm".

Əli Nur sonda xəbərdarlıq edib: "İnanıram ki, gec-tez haqq və ədalət öz yerini tapacaq. Əks təqdirdə, baş verəcək hadisələrə görə teatr rəhbərliyi birbaşa məsuliyyət daşıyır!"

□ "Yeni Məşavət"

Ərəb iş adamları İlham Əliyevin qəbulunda

Prezident İlham Əliyev mayın 29-da "İnternational Holding Company"nin baş icraçı və idarəedici direktoru Seyid Basar Şuebin rəhbərlik etdiyi Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan iş adamlarından ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

Modern.az xəbər verir ki, görüşdə ölkələrimiz arasında əlaqələrin bütün sahələrdə, o cümlədən iqtisadi-ticari istiqamətdə daha da genişləndiyi vurğulandı, Prezident İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə, Prezident Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyanın isə Azərbaycana səfərlərinin ikitərəfli münasibətlərin inkişafı baxımından önəmi qeyd edilib.

Azərbaycanda həm yerli, həm də xarici iş adamları üçün əlverişli biznes və investisiya mühitinin yaradıldığı vurğulanaraq, bu xüsusda BƏƏ şirkətlərinin də ölkəmizdə bir çox sahəyə sərmayə yatırməsindən məmnunluq ifadə olunub.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin iş adamlarından ibarət nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfərinin səmərəli olacağına və yaxşı nəticələr əldə ediləcəyinə ümidvarlıq bildirilib.

Söhbət zamanı investisiyalar, sənaye, o cümlədən dağ-mədən sənayesi və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası (AVCİYA) Elxan Süleymanovun təşəbbüsü ilə növbəti uğurlu layihəsini reallaşdırıb.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, indiyədək ictimai, mədəni, təhsilə dəstək yönündə onlarla layihə icra etmiş AVCİYA bu dəfə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələri, əslən göyçaylı olan ədiblər - Rəsul Rza, İsgəndər Coşqun, Əli Kərim və İbrahim Göyçaylının yaradıcılığına həsr edilmiş Birinci bədii qiraət müsabiqəsini həyata keçirib.

Göyçay məktəbliləri arasında keçirilən bədii qiraət müsabiqəsi bir neçə mərhələdə baş tutub. Hazırkı mərhələsində - 2024-cü ilin dekabrından etibarən 2025-ci ilin aprelində ədəbiyyat müəllimləri məktəblərdə şagirdləri müsabiqə üçün hazırlayıblar.

Daha sonra tədris məsələlərində və rayon səviyyəsində sınaq mərhələləri olub. Müşahidələrimiz onu göstərir ki, müsabiqə bütün rayona səs salıb, şagirdlərin fəallaşmasına, ədəbiyyata, poeziyaya marağın yüksəlməsinə səbəb olub.

Yüzlərlə şagird müsabiqədə özünü sınayıb, nəhayət, son seçim turunda ən bacarıqlı və ən istedadlı uşaqlar mütəxəssislərdən ibarət münisiflər heyəti tərəfindən qalib seçiliblər.

Münisiflər heyətinin sədri xalq artisti, qiraət ustası Nurəddin Mehdixanlı, üzvləri xalq artisti Təriyel Qasimov, filoloq, professor Asif Hacı-

yev, pedaqoq, şair, 30 il direktor işləmiş, hazırda "Göyçay" qəzetinin baş redaktoru olan Adil Məmmədov, şair Ətraf Sərraf və Göyçay şəhəri 4 sayılı tam orta məktəbin dil-ədəbiyyat müəllimi Təhrirə Əsədova olub.

Seçim turu mayın 26-da başa çatıb və 27 mayda Göyçay rayonu Heydər Əliyev Mərkəzində baş tutan təntənəli tədbirdə qaliblər elan olunublar.

Tədbir başlamazdan əvvəl Elxan Süleymanov və münisiflər heyəti, qonaqlar Ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini, habelə Əli Kərim adına parkda göyçaylı ədiblərin xatirəsinə ucaldılmış abidələri ziyarət ediblər.

Merasimi açıq elan edən və qonaqları salamlayan Göyçay Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Ziver Zeynalova 28 May Müstəqillik Günü ərəfəsində baş tutan bu tədbirin Göyçay ictimaiyyəti, təhsil sektoru üçün xüsusi önəmi olduğunu bildirib.

Daha sonra çıxış edən AVCİYA prezidenti Elxan Süleymanov Ulu öndər Heydər Əliyevin, Prezident İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın daim təhsilə xüsusi diqqət göstərdiklərini bildirib: "Təhsilə, gələcəyimizə dəstək müqəddəs işdir. Mən də dövlətimizin ali rəhbərliyinin siyasətinin əsgəri kimi, ha-

Göyçaya səs salan qiraət müsabiqəsi

AVCİYA-nın daha bir mühüm layihəsinə yekun vuruldu

belə maarifçi babam Hacı Rəhim Əfəndinin irsini davam etdirərək, təhsilimizə daim diqqət göstərmişəm. Hələ 1991-94-cü illərdə Göyçayda əlaçı şagirdlərə Hacı Rəhim Əfəndi təqaüdü vermişəm, millət vəkili olduğum 9 ildə AVCİYA Şamaxıda davamlı olaraq Mirzə Ələkbər Sabirin yaradıcılığına həsr olunmuş bədii qiraət müsabiqələri təşkil edərək, uğurla həyata keçirib.

Şamaxılı şagirdlər bu müsabiqələr sayəsində böyük Azərbaycan şairinin yaradıcılığının məzmun və forma xüsusiyyətlərini daha dərinlən mənimsəyib, nitq və bədii qiraət verdişlərini inkişaf etdiriblər, poeziyaya daha sıx bağlanıblar. Şamaxıda, Göyçayda məktəblər tikdimişəm, yüzlərlə şagirdə təqaüdlər vermişəm. Habelə, 2024-cü ildə Göyçayda hər məktəbdən 1 nəfər olmaqla, 56 şagirdə əlaçı təqaüdü vermişəm və bu il də, növbəti illərdə də onu təkrarlamağa çalışacağım. Bu gün isə həyata keçirdiyimiz qiraət müsabiqəsinin qaliblərini mükafatlandırmaq üçün buradayıq. Biz verdiyimiz bütün vədlərə əməl etmişik və edəcəyik. Ömrüm boyu bu cür layihələrlə önünüzdə olacağam, məndən sonra da bu irsi övladların davam etdirəcəklər.

Münisiflər heyətinin sədri Nurəddin Mehdixanlı seçim zamanı kifayət qədər gərgin işlədiklərini bildirib: "Göyçayda xeyli sayda istedadlı uşaqlarla rastlaşdıq. Biz ədalət prinsiplərini, vicdanı üstün tutaraq, bu şagirdlər içərisindən ən layiq olanları qalib elan etdik. Elxan Süleymanovun həyat və yaradıcılığı ilə daha yaxından tanış oldum, bu da böyük bir nəsihbdir. Göyçayda, ölkəmizdə Elxan Süleymanovdan qat-qat geniş imkanları, pulu, sərvəti olan insanlar var. Amma bu kişi əldə etdiyi vəsaitləri təhsilə, bu cür mədəni müsabiqələrə, gələcəyimizin inkişafına sərf edir. Xalqımızın balalarını təhsilə, elmə həvəsləndirir. Siz təşəvvür edin, bu uşaqların gələcəyə ümidlərini nə qədər artırırıq bu cür əməlləri ilə".

Xalq artisti Təriyel Qasimov bildirib ki, ölkəmizin gələcəyi naminə bu cür xeyirxah layihələr xüsusi önəm kəsb edir: "Övladlarımızda sabaha inam yaratmaq cənnəti bu dünyada qazanmaq deməkdir". Çıxışlardan sonra qiraət müsabiqəsinin qalibləri elan olundu və Elxan Süleymanov onlara diplom, pul mükafatlarını şəxsən təqdim etdi, xatirə şəkilləri çəkdirildi.

Sonda Elxan Süleymanov xüsusi bir təqdimat da etdi: "Burada bizim müsabiqəyə fəxri iştirakçı kimi qatılan bir balamız da var: 1992-ci ildə Hacı Rəhim Əfəndi təqaüdü alan göyçaylımız, tanınmış jurnalist Elşad Məmmədlinin qızı, Ceyranbatan qəsəbəsi 1 sayılı orta məktəbdə təhsil alan Aytək Məmmədli Göyçayda belə bir şeir müsabiqəsinin keçirildiyini bilib. Bu balamız mənə müraciət etdi ki, onun da bu müsabiqədə iştirakına şərait yara-daq. Bizim fəxri iştirakımız qismində o da özünü sınayıb".

Daha sonra A.Məmmədli İsgəndər Coşğunun "Gecikərsən" şeirini səsləndirib, münisiflər heyətinin qərarı ilə diploma, mükafata layiq görüldü. Ümumilikdə müsabiqədə 1 nəfər Qran-pri, 3 nəfər 1-ci yer, 3 nəfər 2-ci yer, 3 nəfər 3-cü yer, 9 nəfər isə həvəsləndirici mükafata layiq görüldü.

□ "Yeni Müsavat"

Əli Kərimlinin Aİ bayrağına sığınmasının sirri

Bu, AXCP sədrinin Avropadan pul qoparmaq cəhdidir?

Müxalifətin fəaliyyətinə yaxından bələd olan ekspertlərdən biri deyib ki, AXCP-nin daxil olduğu və hələ də üzv olaraq qaldığı Milli Şura 2013-də təsis olunarkən ilk günlərdə proqramında Avroatlantik məkana integrasiya ilə bağlı hər hansı müddəa yer almayıb. Hətta bu məsələ üzərində ikitərəfli yaranmışdı. O vaxtdan çox sular axıb və indi Milli Şurada ancaq Əli Kərimli özünü "həqiqi müxalifət" elan edib.

Ən acınacaqlısı isə odur ki, Rəsulzadənin adını dilə gətirərək onun irsindən bəhs edən bu qrup, eyni zamanda Avropa İttifaqının bayrağını qaldırmaqdan çəkinmir. Bəli, Azərbaycan xalqının müstəqillik günündə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucusunun abidəsinə yürüş zamanı Avropa İttifaqının rəmzinə nümayiş etdirirlər. Axı bu bayrağın bizim dövlət müstəqilliyimizlə, suverenliyimizlə nə əlaqəsi var? Əksinə, bu təşkilatın bəzi institutları illərdir Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşı fəaliyyət göstərən qüvvələrə açıq və gizli dəstək verir. Avropa Parlamentində separatçı rejimin "nümayəndələri" tribunaya çıxarılır, erməni terrorçuları "mülki fəallar" kimi təqdim olunur, Ermənistanın təcavüzkar siyasəti isə "insan haqları" adı altında ört-basdır edilir.

Azərbaycan Aİ ilə münasibətlərində əvvəlki siyasətini davam etdirir, amma Ukrayna kimi ölkələrin Avrointegrasiyasının nə ilə nəticələndiyini də unutmur. Azərbaycan ölkənin təhlükəsiz gələcəyini Aİ-də görmür. Azərbaycan Cümhuriyyətinin 107-ci yaşında Əli Kərimli və tərəfdarlarının Aİ bayrağına sığınması cəmiyyətdə mənfi reaksiyalar doğurub. Bəs görəsən, adı olub özü olmayan Milli Şura niyə məhz indi Aİ bayraqlarına sığınır? Bu, Əli Kərimlinin Aİ-dən pul qoparmaq cəhdidir?

Yeni Azərbaycan Partiyasının deputatı Aydın Hüseynov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Milli Şura adlanan qurum Rusiyadakı bəzi dairələrin xeyir-duası ilə yaradılmış "Milyarderlər ittifaqı"nın davamı olaraq ortaya çıxarılmışdır: "Lakin Azərbaycan cəmiyyəti ayırıq-sayıq cəmiyyətdir. Ona görə də bu aldadıcı taktikanı da cəmiyyət dərhal başa düşdü və Milli Şuranın ardınca

getmədi. Milli Şura qarşısına qoyulan məqsədə çatmaq iqtidarında olmadığını tam isbatladıqdan sonra şimaldan ona olan ümidlər kəsildi. Bundan sonra Milli Şura, əslində AXCP yenidən rəng dəyişərək zaman-zaman sifarişlərini yerinə yetirdiyi Avropa İttifaqına sığınmaq yolunu seçdi. Qərbdəki anti-Azərbaycan dairələrin sifarişləri ilə mitinqlər təşkil etdilər, müxtəlif sabitliyi pozmağa xidmət edən aksiyalara əl atdılar. Lakin bunlar da nəticəsiz qaldı. Ehtimal etmək olar ki, son illərdə Avropadan onlara verilən "paket" ya azalıb, ya da kəsilib. Ona görə də Əli Kərimli və Milli Şura adlanan dəstə Avropa İttifaqının bayrağını 28 May Müstəqillik Günündə qaldırmaqla "sizin xidmətinizdə davam edirik və etməyə hazırıq" mesajını verir. Ölkənin müstəqillik günündə başqa bir qurumun bayrağını qaldırmağın adı başqadır".

Deputat Hikmət Babaoğlu "Yeni Müsavat" açıqlamasında bildirdi ki, marginal müxalif qrupun Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin abidəsi önündə Avropa İttifaqının bayrağını qaldırması Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dəyərlərinə və ideallarına təhqirdir: "Rəsulzadə və AXCP-nin digər qurucuları Azərbaycanı məhz Avropa işğalçılarından, general Tomsondan və digər düşmənlərdən xilas edərək, bu dövləti qurmuşdular. Bu gün Azərbaycan Prezidenti üçrəngli bayrağımızı öz müttəfiqləri, iki qardaş ölkənin liderləri ilə birlikdə dünyanın ən uca yerində tikilmiş Laçın Hava Limanında dalğalandırdığı bir vaxtda marginal müxalifə-

tin hərəketi Azərbaycan xalqının maraqlarına ziddir. Çünki məhz marginal müxalifətin qaldırdığı bayraq altında birləşən kollektiv Qərb, başda Fransa Azərbaycan bayrağının Xankəndidə, Şuşada, Laçında dalğalanmasını istəmir. Avropa İttifaqı Ermənistanı monitorinq missiyası göndərir və onlar əllərindəki ən müasir cihazlarla Azərbaycanın mövqelərini Ermənistan ordusuna ötürməklə casusluq edirlər. Bu elə müxalifətin bayrağını qaldırdığı Avropa İttifaqına üzv ölkələrdir. Aydın görünür ki, bu müxalif qruplar Azərbaycan dövlətinin və xalqının dəyərlərinin yanında deyil, əksinə, Ermənistanda Aİ-nin bayrağını qaldıran Avropa müşahidə missiyasının, Aİ-nin himayə etdiyi erməni-lərin yanındadırlar. Ona görə də bu cür hərəketlər Azərbay-

can dövlətinin, xalqının keçmişinə, bu gününə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dəyərlərinə, Rəsulzadə ideologiyasına xəyanətdir".

Ədalət, Hüquq və Demokratiya Partiyasının sədr müavini Niyaməddin Orduxanlı isə bildirdi ki, Milli Şuranı 2013-cü ildə Azərbaycanda keçirilən prezident seçkisinə Rusiya yaratmışdı: "Milli Şura Rusiyanın layihəsi olub. Rusiya Prezidenti İlham Əliyevə qarşı hazırlanan bu layihəyə Rüstəm İbrahimbəyovu prezidentliyə namizəd irəli sürmüşdü. Rüstəm İbrahimbəyov da hakimiyyətə gəlmək üçün alışıb yanan Əli Kərimlini, Cəmil Həsənlini, İsa Qəmbəri və digərlərini bir araya gətirmişdi. Xatırlayırınsızsa, Milli Şura adından Putinə şanlı məktub yazıb xahiş etdilər ki, Rüstəm İbrahimbə-

Azərbaycan Brüssellə razılığa gəldi

Azərbaycanla Avropa Birliyi (AB) xarici siyasət və təhlükəsizlik məsələləri, o cümlədən enerji və nəqliyyat əlaqələri sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi potensialı üzrə müntəzəm fikir mübadiləsini davam etdirmək barədə razılığa gəlib.

Bu barədə Avropa Birliyinin mayın 22-də Brüsseldə keçirilən AB-Azərbaycan Təhlükəsizlik Dialoqunun 6-cı iclasının yekunları üzrə yayılan bəyanatında deyilir.

Avropa İttifaqı parçalanacaq?

"Avropa İttifaqı "zənginlər klubu"dur. Yeni inkişaf etmiş kapitalist və imperialist ölkələrin ittifaqıdır. Türkiyə isə həmin ölkələr kimi imperialist və kapitalist deyil. Həmçinin biz inkişaf etmiş sənaye ölkəsi də sayılmırıq.

Türkiyə dünyada inkişaf etməkdə olan ölkələr kateqoriyasındadır. Bu baxımdan, ölkəmiz Avropa İttifaqı dövlətlərinə bənzəmir. Onlarla eyni statusda və kateqoriyada deyil. Bundan başqa, həmin ölkələrlə eyni mənfəətlər içərisində olmadığımız da ortadadır". Bunu Türkiyənin Vətən Partiyasının sədri Doğu Perinçek Cebheinfo.az-a deyib. Onun sözlərinə görə, Türkiyənin Avropa İttifaqına üzv olması xəyaldır və realıqdan uzaqdır: "Avropa İttifaqı həm də "xristian klubu"dur. Avropa İttifaqının bayrağındakı ulduzlar belə tamamilə xristianlıq əlamətləridir. Bayraqdakı ulduzlar Həzrəti İsanın 12 həvarisini təmsil edir. Türkiyə isə müsəlman ölkəsidir. Sözügedən ittifaqda tək bir müsəlman dövləti belə yoxdur. Axı xristian ittifaqına nə üçün Türkiyəni qəbul etsinlər ki? Türkiyə həm imperialist və kapitalist bir ölkə deyil, həm də milləti xristianlardan formalaşmışdır. Buna görə də Avropa İttifaqına üzv ola bilmərik. Türkiyəni sadəcə Avropa İttifaqının qapısında gözlədirilər. Bizi Avropa İttifaqı üzvlüyünə namizəd edərək bu addımı atıblar.

Üstəlik, Türkiyə bundan sonra Özbəkistan, Qazaxıstan və digər türk dövlətləri ilə eyni mövqeyə qayıd, Asiya ölkəsi ola bilməz. Lakin buna baxmayaraq, Türkiyənin Avropa İttifaqına üzv olması da mümkün deyil. Elə bir situasiya yaranıb ki, ölkəmiz nə Avropa İttifaqının qapısından kənaraşa, nə də içəri daxil ola bilər.

Vətən Partiyası isə bunu qəbul etmir. Biz düşünürük ki, Avropa İttifaqına üzv olmaq Türkiyədən vəz keçmək deməkdir. Çünki adıçəkilən ittifaqa üzv olan ölkələrin müstəqilliyi əldən gedir və Brüsseldən idarə olunmağa başlayırlar.

Ölkəmizin Avropa İttifaqına üzv olması türk millətinin müstəqilliyinə, azadlığına və zənginləşməsinə tamamilə əngəl olar. Ona görə də Vətən Partiyası olaraq bu təşkilata üzvlüyü qəbul etmirik".

yovu Rusiya vətəndaşlığından azad etsin. Sonra da Milli Şura fiaskoya uğradı. Putin Bakıya gəlib, Prezident İlham Əliyevlə görüşəndən sonra Rusiya üçün Milli Şuranın əhəmiyyəti qalmadı. Milli Şura deyilən marginal qrup "fit müxalifət"dir. Kənardan bir fitlə idarə olunan müxalifətdir. Onlar hansı Avroatlantik integrasiyadan danışır? Məgər Qərb və Avropa Əli Kərimlinin kim olduğunu və Milli Şuranı Rusiyanın yaratdığını bilmir?! Əli Kərimlinin pul qoparmaq məsələsinə gəldikdə isə əl-

bəttə ki, bu birmənalı belədir. Pul üçün Əli Kərimli tək Qərblə deyil, İran molla rejimi ilə də əməkdaşlıq edir. Əli Kərimlinin olduğu Milli Şura deyilən qrupdan zaman-zaman pul qarşılığında həm Rusiya, həm Avropa, həm də İran İlham Əliyevə qarşı istifadə edib. Əli Kərimlini yaxından tanıyan adamların hər biri təsdiq edir ki, onun pula çox böyük sevgisi var. Pul almağı xoşlayır, xərcləməklə arası yoxdur".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bişkekdə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) üzv ölkələrin müdafiə nazirləri bir araya gəlib. Qırğızıstan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, görüş zamanı 2026-2030-cu illəri əhatə edən yeni hərbi əməkdaşlıq planı təsdiqlənib.

“Yeni Müsavat”ın məlumatına görə, bəyanatda bildirilib ki, iclas çərçivəsində təşkilatın kollektiv qüvvələrinin fəaliyyəti də gündəmdə olub. Qeyd olunub ki, KTMT qüvvələri müasir dövrün hərbi təhdid və çağırışlarına qarşı

Paşinyan niyə “Putin NATO”sunu yenə boykot etdi?

Lavrovun İrəvanda ermənilərə xəbərdarlığı işə yaramadı; Kreml “B” planına keçə bilermi?

birlikdə cavab verməyə hazırdır. Qırğızıstanın müdafiə naziri Ruslan Mukambetov deyib: “Bu görüş bir daha göstərdi ki, KTMT ölkələri olaraq kollektiv təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi və hərbi əməkdaşlığın inkişafı məsələlərində ortaq baxışa sahibik. İdarəetmə sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və birgə hazırlıq məsələlərində də söylərimizi davam etdirecəyik”.

İclasda Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Rusiya və Tacikistanın müdafiə nazirləri, həmçinin KTMT-nin baş katibi, Katiblik və Birləşmiş Qərargahın nümayəndələri iştirak ediblər. Ermənistan növbəti dəfə “Putin NATO”sunu boykot edib, tədbirə İrəvandan gedən olmayıb. Nikol Paşinyan bir neçə dəfə deyib ki, Ermənistan KTMT-dən çıxmağı planlaşdırmır və düşünür, lakin “müxtəlif səbəblərdən bu tədbirlərdə iştirak etməmək qərarına gəlib”. Paşinyan təəsüf edir ki, “KTMT de-yure məcburi öhdəliklərinə baxmayaraq, Ermənistanın təhlükəsizliyinə çağırışlara lazımı cavab verməyib”.

Qeyd edək ki, ötən həftə Ermənistanda səfərdə olan Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov regional təhlükəsizliklə bağlı bir sıra önəmli açıqlamalar verib. Lavrov vurğulayıb ki, Rusiya Ermə-

nistanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünün qorunması üçün hərtərəfli dəstək göstərməyə hazırdır. Onun sözlərinə görə, Moskva üçün Ermənistanla təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq hələ də əsas prioritetlərdən biridir. Lavrovun məlum cümləsi o demək idi ki, Rusiyanın xaricində heç bir ölkə, o cümlədən baş nazir Nikol Paşinyanın ümid bəslədiyi Fransa Ermənistanın təhlükəsizliyinə təminat vermək iqtidarında deyil. Amma KTMT-də fəal boykotun davam etməsi o deməkdir ki, Paşinyan Sergey Lavrovun təhlükəsizliklə bağlı açıqlamasını ciddi qəbul etməyib, Moskvanın vədlərinə inanmayıb.

Ekspertlərin baş verənlərlə bağlı təxminləri, yanaşmaları necədir? Xüsusən də Lavrovun xəbərdarlıqlarından sonra Ermənistanın şil-təqlığının davam etməsi bu ölkəni hara aparır?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin baş mütəxəssisi, politoloq Tural İsmayilov “Yeni Müsavat”a açıqlamasında İrəvanla KTMT arasında soyuqluğu əks etdirən bir sıra məqamlara diqqət çəkdi: “KTMT 2026-2030-cu illər üçün hərbi əməkdaşlıq planını təsdiqlədi. Bu boykot Ermənistanın təhlükəsizlik siyasətində dəyişikliklərə işarə edir və regional dinamika ciddi suallar

doğurur. Ermənistanın KTMT ilə münasibətləri 2020-ci ildə İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra gərginləşdi. Paşinyan təşkilatın Ermənistanın təhlükəsizlik çağırışlarına cavab vermədiyini iddia edir. Xüsusilə 2022-ci ildə Azərbaycanla sərhəd toqquşmaları zamanı KTMT-nin susqunluğu İrəvanda narazılıq yaratdı. Bu, Ermənistanın Rusiyaya və KTMT-yə “inamını” sarsıtdı. Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun son səfəri zamanı verdiyi açıqlamalar isə Moskvanın Ermənistanın suverenliyinə dəstək vədini təkrarladı. Lavrov heç bir ölkənin, o cümlədən, Fransanın Ermənistanın təhlükəsizliyinə Rusiya qədər təminat verə bilməyəcəyini vurğuladı. Lakin Paşinyanın KTMT-ni boykot etməsi bu vədlərə şübhə ilə yanaşıldığını göstərir. Ermənistanın təhlükəsizlik siyasətində Qərbe “meyl etməsi” açıq-aşkar görünür. Fransa ilə hərbi əməkdaşlığın gücləndirilməsi, ABŞ ilə birgə təlimlər və NATO-ya yaxınlaşma cəhdləri bu strategiyanın təzahürleridir”. **T.İsmayilovun qənaətinə görə, bu siyasət Ermənistanı Rusiyadan uzaqlaşdırır və Ermənistanın kövrək siyasi situasiyasını riskə atır:** “Rusiya Ermənistanın Cənubi Qafqazdakı yeganə hərbi müttəfiqi olaraq Gümrüdəki hərbi ba-

zası ilə İrəvana təhlükəsizlik çetiri təmin edir. KTMT-dən uzaqlaşma bu bazanın gələcəyini sual altına alır və Ermənistanı hərbi cəhətdən daha həssas vəziyyətə gətirir. Ermənistanın iqtisadi vəziyyəti də bu gedişatda mühüm rol oynayır. 2024-cü ildə ölkə ciddi iqtisadi çöküşlə üzləşdi. Ermənistan Mərkəzi Bankının məlumatlarına görə, ÜDM artımı 2023-cü ildə 8.7%-dən 2024-cü ildə 3.2%-ə düşüb. İxracat həcmi 14% azalaraq 4.8 milyard dollara enib, idxal isə 7.2 milyard dollarla ölkənin ticarət balansını mənfi istiqamətdə saxlayır. İrəvanda işsizlik səviyyəsi 18%-ə yüksəlib, inflyasiya isə 6.5% təşkil edir. Enerji qiymətlərinin artması və Rusiyadan idxal olunan qazın qiymətindəki yüksəliş xərcləri daha da ağırlaşdırıb. Bu iqtisadi problemlər Paşinyan hökumətinin daxili sabitliyini sarsıdır və xarici siyasətdə riskli manevrlərə səbəb olur. Paşinyanın Qərbe yarıma cəhdi Avropa İttifaqı və ABŞ-dan maliyyə dəstəyi cəlb etmək məqsədi daşıyır. Lakin bu, Rusiyanın regional təsirini zəiflətmək cəhdlərinə qarşı sərt reaksiyaya səbəb ola bilər”. **Siyasi şərhçi hesab edir ki, Lavrovun xəbərdarlıqları Moskvanın Ermənistanın Qərbe inteqrasiyasını öz təhlükəsizlik maraqlarına təhdid kimi**

Müdafiə Nazirliyi təkzib etdi

Mayın 29-da gecə saat 01:00-dan 01:15-dək Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən guya Xəznəvar yaşayış məntəqəsi istiqamətində atəş açılması və yaşayış binasının ziyan görməsi barədə Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumat növbəti dezinformasiyadır və həqiqəti əks etdirmir.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən bildirilib. “Qarşı tərəf bu cür məqsədyönlü dezinformasiya və yalan məlumatlar yaymaqla beynəlxalq ictimaiyyətdə yanlış rəy formalaşdırmağa və növbəti tənqidatlarına zəmin yaratmağa cəhd edir. Bildiririk ki, Azərbaycan Ordusunun bölmələri heç vaxt mülki əhaliyə və mülki obyektlərə atəş açmır”, - MN-dən bildirilib.

Hərbçilərimiz ölkəmizə qayıtdı

Pakistanda Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin (HHQ) bir qrup ixtisaslı mütəxəssislərinin iştirakı ilə keçirilən kurs başa çatıb. Bununla bağlı Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Müvafiq kursu uğurla başa vuran hərbi qulluqçılarımızın Azərbaycana qayıtması münasibətilə tədbir keçirilib. Kurs müddətində hərbi mütəxəssislərimiz dost və qardaş ölkə Pakistan HHQ-nin heyəti ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərərək yüksək nəzəri və praktiki bacarıqlarını nümayiş etdirdilər.

Vətənə qayıdan hərbi qulluqçularla görüşən Azərbaycan müdafiə nazirinin müavini - Hərbi Hava Qüvvələrinin komandanı general-leytenant Namiq İslamzadə şəxsi heyətin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib.

Nazir müavini kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran bütün heyəti fəxri fərmanla mükafatlandırılıb.

Kursda yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirən müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları “kiçik gizir” hərbi rütbəsi ilə təltif edilib.

gördüyünü göstərir:

“Rusiya Ermənistanın KTMT-dən tamamilə çıxması halında iqtisadi və hərbi təzyiqləri artırabilir. Məsələn, enerji təchizatında güzəştlərin ləğvi və ya Gümrü bazasının fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması kimi addımlar atıla bilər. Azərbaycanın 2020-ci ildə ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi Ermənistan üçün yeganə qurtuluşun sülhdən keçdiyini bir daha göstərir. Fransa və ya ABŞ-ın regionda hərbi təminat vermək imkanı məhduddur, Ermənistan isə bunu anlamaq istəmir. Gedişat Ermənistanı strateji dilemmaya aparır: Rusiyaya bağlı qalmaq və ya Qərbe inteqrasiya adı altında maliyyə axtarışları. Birinci seçim iqtisadi asılılığı artırır, ikinci seçim isə Rusiyanın təzyiqlərinə səbəb olur. Paşinyanın Lavrovun vədlərinə şübhə ilə yanaşması Ermənistanın daxili və xarici siyasətində qeyri-müəyyənliyi dərinləşdirir. İqtisadi çöküş və siyasi qeyri-sabitlik fonunda Ermənistanın təhlükəsizlik siyasəti avantürist xarakter alır. Bu, regionda gərginliyi artırabilir, xüsusən də Azərbaycanla sülh prosesinin ləngiməsi halında. Ermənistanın KTMT-dən uzaqlaşması uzunmüddətli perspektivdə ölkəni çıxılmaz hala salır. Paşinyan hökuməti daxili iqtisadi böhranı həll etmədən və xarici siyasətdə sabit stra-

tegiya formalaşdırmadan bu riskli manevrləri davam etdirsə, Ermənistanın geosiyasi mövqeyi daha da zəifləyəcək. Lavrovun xəbərdarlıqları Moskvanın regionda təsirini qorumaq üçün sərt addımlar atmağa hazır olduğunu göstərir. Ermənistan isə bu gedişatda özünü nə Rusiyanın, nə də Qərbin tam dəstəyinə malik olmayan bir vəziyyətdə tapa bilər”.

Bu məqamda xatırladaq ki, bu ilin yanvarında Ermənistanın Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin hesabatında deyilirdi ki, Ermənistan 2025-ci ildə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına üzvlüyünün dondurulmasını dayandırmayacaq. Hesabatda bildirilir ki, KTMT-nin Cənubi Qafqaz problemlərinə reaksiya verməkdə “yarasızlığı” və “həyatqabiliyyətsizliyi” 2025-ci ildə çətin ki, dəyişsin. Ona görə də Ermənistanın KTMT-yə üzvlüyünün dondurulması üçün əsasların aradan qalxması ehtimalının az olduğu vurğulanırdı. Çox güman ki, Lavrovun İrəvan səfəri zamanı Azərbaycan ərazilərinin işğalında Rusiyaya məxsus silahlardan istifadə faktını xatırlatması və dolayı yolla ermənilərə xəbərdarlıqları da işə yaramayıb. Gözləyək, görək Rusiya “B” planına əl atacaqmı?..

□ **E.PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Ermenistan və Fransa mövcud strateji münasibətləri sənədləşdirməyi planlaşdırır. Bunu Fransa Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri Jan-Noel Barro İrəvanda keçirdiyi mətbuat konfransında bildirdi. O qeyd edib ki, strateji tərəfdaşlıq bir neçə onilliklər ərzində, o cümlədən müdafiə sahəsində yeni proqram və layihələri əhatə edəcək.

Fransa xarici işlər naziri mətbuat konfransında təxribatçı "Azərbaycanın mümkün eskalasiyasını istisna etmək üçün Fransanın hansı addımlar atacağı" ilə bağlı suala diplomata yaraşmayan soyuq-qanlı cavab verməyib, ya da bunu istəməyib. Doğrudur, nazir öncə deyib ki, Paris Ermənistan hakimiyyətinin Azərbaycanla sülh razılaşmasına nail olmaq söylərini dəstəkləyir. Lakin sonrakı açıqlaması yenə də Bakını ittiham etməyə yönəlib. "Biz sülh sazişinin mətni üzrə razılaşmanı alqışlayırıq və Azərbaycanı onu imzalamağa çağırırıq. Bu sənədin imzalanması vacibdir, çünki bu region Avropa üçün mühüm kommunikasiya qovşağıdır", - Barro qeyd edib.

Fransalı nazir yaxşı bilir ki, nə sülhə çağırış, nə də sülh sazişinin imzalanmasında Bakının heç bir məsuliyyəti yoxdur. Yeni çağırış ediləcək tərəf Azərbaycan deyil, Ermənistanıdır. Aydındır ki, rəsmi Paris sülh sazişinin imzalanmasına əngəl olan amillər Azərbaycanın "şərti" kimi dəyərləndirir. Azərbaycan tərəfi tələb edir ki, Ermənistan Konstitusiyasında bizə qarşı torpaq iddiasını aradan qaldırılsın. Azərbaycanın digər tələbi münaqişənin həlli-nə müvəkkil olan Fransanın həmsədrlərindən biri olduğu ATƏT-in bədnam Minsk Qrupunun buraxılmasıdır. Bütün mənfəti tərəfləri bir yana, artıq münaqişə bitibse, sülh müqaviləsi bağlanmasının astanasındayqsa, mövcud olmayan "münaqişənin" həlli üçün yaradılmış Minsk Qrupunun saxlanmasına nə ehtiyac var? Danışqlar zamanı şərtin haqlı olduğunu erməni diplomatlar da təsdiqləyir. Lakin İrəvan

deyir ki, Minsk Qrupunun ləğvi ilə sülh sazişinin imzalanması eyni vaxtda həll edilsin. Yeni Jan-Noel Barrot çağırışın ünvanını səhv salıb - Azərbaycan deyil, Ermənistanla bu məzmununda çağırış etməlidir. Əgər Fransa sülh sazişinin imzalanmasında səmimidirsə, Barrot öz yaxın müttəfiqi olan Ermənistan hakimiyyətinə ağıllı olmağa çağırış etməlidir.

"Fransa Azərbaycanın haqlı tələblərinə hörmətlə yanaşmalıdır". Bu fikirləri **Milli Məclisin deputatı Kamran Bayramov** mətbuata açıqlamasında bildirdi. K.Bayramov qeyd edib ki, Fransa xarici işlər naziri sözügedən mətbuat konfransında Azərbaycanın sülh prosesinə mane olduğunu iddia edərək, sülh sazişinin imzalanmamasında Bakının məsuliyyət daşdığını bildirib. K.Bayramov əlavə edib ki, Azərbaycanın Ermənistanla sülh sazişi imzalanması istiqamətində irəli sürdüyü əsas tələblərdən biri də ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğv edilməsidir: "Ermənistan hökuməti də bu məsələyə dair mövqeyini açıqlayıb. Baş nazir Nikol Paşinyanın mətbuat katibi Nazeli Baqdasaryan bildirmişdi ki, Ermənistan ATƏT-ə Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı müraciət etməyi nəzərdən keçirir. Bununla belə, Ermənistan tərəfi bu addımı sülh sazişinin imzalanması ilə eyni vaxtda həyata keçirməyi təklif edir. Bu yanaşma isə Azərbaycanın tələblərinin yerinə yetirilməsini gecikdirə bilər. Bu kontekstdə, Fransa xarici işlər naziri Jan-Noel Barro'nun Azərbaycanın sülh prosesinə mane olması barədə söylədiyi ittihamlar rəsmi Bakının mövqeyinə ziddir. Əgər Fransa həqiqətən sülh

Fransa İrəvanla strateji ortaqlıq olur - absurd bəyanat

Jan-Noel Barro Azərbaycanın iki şərtini sülh sazişinin imzalanmasına əngəl kimi qiymətləndirir

sazişinin imzalanmasında səmimidirsə, Ermənistan hakimiyyətini bu məsələlərdə konstruktiv addımlar atmağa çağırmalıdır.

Azərbaycan hesab edir ki, bu tələblər sülhə nail olmağın ən optimal yoludur və bu məsələlərdə çağırış ediləcək tərəf Ermənistan olmalıdır. Fransanın bu mövqeyi Azərbaycanın sülh prosesi üçün göstərdiyi səylərə qarşı qərəzli yanaşma kimi qiymətləndirilir və bu cür yanaşmaların bölgədə sülh və sabitliyə xidmət etmədiyi bildirilir.

Ədalət, Hüquq və Demokratiya Partiyasının sədr müavini, politoloq Niyaməddin Orduxanlının sözlə-

rinə görə, Fransanın Ermənistanla açıq dəstək verməsi hər kəsə bəllidir: "Bu gün Fransa Ermənistanla açıq himayədarlıq edir. Bütün gücü ilə silahlandırır, diplomatik dəstək verir. Burada qeyri-adi nə var ki? Biz unutmamalıyıq ki, dünyada güclü erməni diasporası Fransadadır. Daha sonra ABŞ və digər ölkələr gəlir. Makronun özünün də Ermənistanla böyük bir sevgisi var. İndi isə Fransa mövcud strateji münasibətləri sənədləşdirməyi planlaşdırır. Fransa ilə strateji tərəfdaşlıq bir neçə onilliklər ərzində, o cümlədən müdafiə sahəsində yeni proqram və layihələri əhatə edəcək. Bütün bunlar Azərbayca-

na təzyiq üçün atılan addımla yanaşı, həm də Cənubi Qafqazda Fransanın mövcudluğuna hesablanmış addımdır. Fransa xarici işlər naziri Jan-Noel Barrot yalan danışır. Paris Ermənistan hakimiyyətinin Azərbaycanla sülh razılaşmasına nail olmaq söylərini dəstəkləmir. Paşinyan hakimiyyətinə məsləhət görür ki, özünü sülhə razı kimi göstər, əslində isə prosesi uzatmaq lazımdır, müəyyən müddətə qədər. Azərbaycan ilk gündən sülhə hazır olduğunu bəyan edib. Bizi nəyə çağırır? Fransanın XİN rəhbəri gülünc bəyanat verir. Sülh mane olan elə Fransanın özüdür. Fransanın həmsədrələrindən biri ol-

duğu ATƏT-in bədnam Minsk Qrupunun buraxılmasını istəmir. Bunun Ermənistanla ziyan verəcəyini düşünürlər. Onsuzda Minsk Qrupunun saxlanmasına heç bir ehtiyac yoxdur. Bu qurum çoxdan ölüb. İrəvan Azərbaycanın tələbinə görə deyir ki, Minsk Qrupunun ləğvi ilə sülh sazişinin imzalanması eyni vaxtda həll edilsin. Olsun, lap yaxşı. Yeni Jan-Noel Barrotun çağırışının Azərbaycana heç bir ədiyyəti yoxdur. Fransanın Ermənistanı pulsuz silahlandırması bir daha əməl də sülhün əleyhinə olduğunu, sadəcə, utanmadan bu cür bəyanatlar verməkdə məqsədli olduğunu göstərir. Ermənistan cəmiyyəti ağılı başına yığıb doğru qərar verməlidir. 44 günlük vətən müharibəmizdə 30 il Ermənistanı silahlandıran Rusiyanın neytral qalmaqından dərs götürməlidirlər. Sabah müharibə yenidən baş versə, heç kim gəlib Ermənistanın yerinə vuruşmayacaq. O zaman Azərbaycanın Dəmir Yumruğu Ermənistanın başını növbəti dəfə əzəcək. Ermənilər gələcək nəsillərini düşünsün, sülh və sabitlik şəraitində Azərbaycanla normal əlaqələrin yaranmasını düşünməlidirlər".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

İsrail səfirindən Azərbaycana qarşı ciddi səhv

İsrailin Ermənistandakı səfiri Coel Lionun açıqlamaları Bakıda haqlı suallar və narazılıq yaradıb

İsrailin Ermənistandakı səfiri Coel Lion ölkəsinin yaranmasının 77-ci ildönümü ilə bağlı İrəvanda təşkil edilmiş ziyafətdə suallar yaranan nitqi ilə fərqləndi. Səfir deyib ki, "ermənilər və yəhudilər hər ikisi qədim millətdir, tarixən təqib olunublar, sınaqlardan çıxmaq, sağ qalmaq, milli kimlik, milli ləyaqət və suverenlik uğrunda mübarizənin nə olduğunu hər ikisi bilir". Səfir fikrində davam edərək qeyd edib ki, iki millətin arasında qarşılıqlı hörmətin əsasını məhz bu təşkil edir.

İsrail səfirinin İrəvanda söylədiyi bu fikirlər Azərbaycan cəmiyyətində haqlı suallar və narazılıq yaradıb.

Siyasi ekspert Aydın Quliyev İsrailin Ermənistandakı səfirinin bu fikirlərinin, xüsusən də ermənilərlə yə-

hudiləri eyniləşdirməsinin yanlış olduğunu deyib: "Dost ölkə səfirinin bu sözlərindən narahatlığımı açıq ifadə etməyə məcburam. Əvvəlcə deyim ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İsrailə

dostluq və əməkdaşlıq prinsiplərinə hər cür şəraitlərdə sadıq qalır. Hansısa ölkə və ya hansısa regionla Azərbaycanın münasibətlərini inkişaf etdirmək, ya düzəltmək üçün heç vaxt İsrailin milli və

dövlət maraqlarına nəinki zidd getmir, bu maraqlara zərər qədər laqeydlilik də göstərmir. Cəmiyyətimiz, rəsmi şəxslər, hər kəs İsrailə münasibətdə dövlətimizin bu strategiyasını tərəddüdsüz

şəkildə nəzərə alır. Ancaq İsrail səfirinin ermənilərə xoş gəlmək xatirinə dediyi sözlər narahatlıq doğurur. Çünki həm tarixi həqiqətə uyğun deyil, həm də bugünkü Azərbaycan-İsrail dostluğunun ruhuna uyğun gəlmir. Ermənilər haradan yəhudilər qədər qədim millət olub? Ermənilərin təqib olunmasının tarixi haradan başlayır? Ümumən ermənilər nəyin üstündə təqib olunur? Ermənilərin təqibi ilə yəhudilərin təqibini hansı məntiqə eyniləşdirmək olar? Başqa xalqların torpağına göz dikdikləri üçün əziyyət çəkən ermənilər hara, öz vətənlərinə qayıdış üçün vuruşaraq təqib olunan yəhudilər hara? Bu gün Ermənistanın və ermənilərin hansı suverenlik uğrunda mübarizə apardığını cənab səfir izah edə bilərmə? Səfir bunlara cavab versə yaxşı olar".

A.Quliyev dedi ki, uyğunsuz müqayisələr erməni revanşizminə əlavə ruh mənbəyinə çevrilir: "Səfir daha bir uyğunsuz müqayisə aparıb. O, "Bizim xalqımız sürgün alovlarından və kütləvi qırğınlardan çıxaraq öz suverenliyini bərpa etdi, bu ağır vaxtlarda dünya üzrə bütün dostlarımızdan güc alırıq ki, Ermənistan da bu dostlarımızın sırasında" deyib. Ermənistanın Azərbaycanla hələ sülhə gəlmədiyi, Qarabağ ermənilərinin guya deportasiya edildiyi barədə nağıllar uydurduğu bir vaxtda səfirin bu cür açıqlaması erməni revanşizminə əlavə ruh verir. Ermənistanla münasibətlər İsrailin suveren haqqıdır. Ancaq bunu Azərbaycanın mənafehlərinə toxunaraq etmək səfirə yaraşan yanaşma deyil".

Bəzi siyasi təhlilçilər isə hesab edir ki, İsrail səfirinin İrəvanda söylədiyi həmin fikirlər Azərbaycanla İran arasında son vaxtlar başlayan səfir izah edə bilərmə? Səfir bunlara cavab versə yaxşı olar".

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Məşuqun evinə basqın

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Ölkədə vəziyyətin gündən-günə yaxşılaşması ən çox kütləvi informasiya vasitələrinin işinə maneçilik törədir. Yox, mən 25 nəfər jurnalistin həbs edilməsini nəzərdə tutmuram, çünki bu sayı artırmaq da olar. Söhbət ondan gedir ki, yazı yazmaq üçün mövzu tapmaq çətinləşir.

Məsələn, görürsən saytda, zəhmətkeşlərimiz demiş-kən, "saitdə" başlıq gedib: "Deputatın oğlu polisi maşınla vurub qaçdı". Köhnə vaxtlar olsa, camaatda maraq oyadırdı, indi isə hamımız o dəqiqə başa düşürük ki, jurnalistlər bizi tovlamağa çalışır, bu xəbər hansısa uzaq diyara aiddir. (Dəqiq olsun deyə baxdım, İrandaymış).

Ümumiyyətlə, vətəndaşlarımızın sağlamlığı kriminal xəbərlərlə oxucu tutmağa imkan vermir. Qabaqlar universitetdə dava düşəndə minimum 4-5 tələbə, 2-3 aspirant, 1 dekan, yarımqat rektor köməkçisi vurulardı. İndi isə hər davada uzağı 1 tələbə bıçaqlanır. Belə olan şəraitdə elminiz nə cür inkişaf edəcəkdir?

Hələ əfəl uşaqları demirəm. İki-üç gün olar, FHN bir uşağın barmağını... oyunağın içindən çıxarmışdı! Axı bu necə ola bilər ki, uşaq, valideynlər, nənə-baba adı bir oyunağı sındırıb cocuqları azad edə bilməsin? Haçana qədər dövlətdən yardım gözləyəcəyik? Bir az təşəbbüskar olmalıyıq. Şair demişkən, sındır qəfəsi, təzə gülüstan tələb eyle...

Hərçənd təşəbbüs göstərən, uşaqları vətənin müdafiəsinə layiq bağca tərbiyəsi ilə böyütmək istəyən işçilərin videosu çəkilir, özləri işdən qovulur. Boş bir şey üzündən: su qabını uşağın başına vurubdur. Nə qədər gülməli arqumentdir. Biz uşaq olanda ibtidai sinif müəllimimiz bizi maşa ilə döyür, kömürün üstündə süründürürdü, Allah ona min rəhmət ələsin, özü də xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin qohumu idi. Bir dəfə sinif yoldaşım Cəlalı yerə uzadıb tapdaladı, nəticədə Cəlal 1989-cu ildən bəri Azərbaycana qayıtmır, Vladivostokdan sığınacaq almışdır. Gözəl günlər idi, heyf.

Əslində bu təlim-tərbiyə işində ziddiyyətli detallar da var. Birmənalı qiymət vermək olmur. Örnək üçün, oyunaqda barmağı qalan uşağın yaşdını küçədə, motosikletdə gedən yerdə videoya çəkmişdilər. Əlbəttə, hələ uşaq motosikleti sürmürdü, yalnız qucaqda yola çıxmışdı. Ancaq bunun özü ibrətamizdir. Pis çıxmasın, bizdə elə yaşlı adam var ki, onu qucağına alsan da motosikletə minməz, qorxusundan ürəyi gəder. Bu körpə isə indidən gələcəyin baykeri kimi yetişir.

İki nəfər rayonda siqaret çəkib boya vurarkən yanğından öldü, iki nəfər də Bakıda tokvurmada. Bunun əsasında "millətimiz boş şeylərdən ölüb azalır" nəticəsi çıxarmağa tələsməyə. Əvəzində Astarada Vəfa adlı bir qadın sahibkar məşuqunun evinə basqın edərək onun arvad-uşağını çırpmışdır. Ən maraqlısı isə hadisənin yaranma səbəbləridir. Sən demə, həmin arvad-uşaq bazardan alış-verişə gələrkən satıcıların dialoquna qulaq şahidi olublar: "Bu arvadın əri Vəfanı saxlayan oğlandır". (Ola bilsin cümlə ana dilimizi qorumaq baxımından "Bu, Vəfanı saxlayan oğlanın arvadıdır" olmalı idi. Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu münasibət bildirə minnətdar olaram). Arvad hüquqi baxımdan haqlı olaraq etiraz edib, ərinin ondan başqa kimisə saxlamadığını diqqətə çatdırıb və Vəfanı qiyabi olaraq söyüb, təhqir edib. Görünür, hansısa saytlar söyüşləri ünvanına çatdırıblar, nəticədə insident baş verib: məşuq evə hücum çəkibdir.

Ancaq aşıqlar arasında belə söz-söhbətlərin olması təbiidir. Üstəlik, eğer qadın sahibkarlar bölgələrdə dükən işlədirsə, bunun özü regionların inkişafı proqramının uğuru deyildirmi? Yazını da həmişə aktual şairimizin beyti ilə bitirirəm:

*"Keç bu dağdan, bu arandan,
 Astaradan, Lənkərandan.
 Afrikadan, Hindistandan
 Qonaq gəlir bizə quşlar,
 Zülm əlindən qurtulmuşlar..."*

"Biz Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrimizi və terrorizmə qarşı mübarizədə, enerji təhlükəsizliyinin inkişafında, qonşumuzla sülhə nail olmaq istiqamətində ABŞ-la tərəfdaşlığımızı yüksək qiymətləndiririk".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, ABŞ Prezidenti Donald Trampın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə göndərdiyi təbrik məktubunda belə deyilir. O qeyd edib ki, 30 ildən artıq diplomatik münasibətlərimiz müddətində əlaqələrimiz əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edib: "Biz ümidvarıq ki, ikitərəfli prioritetlərimiz, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığımız, iqtisadi münasibətlərimiz və enerji inkişafı üzrə tərəfdaşlığımız bundan sonra da davam edəcək". Prezident deyib ki, 30 ildən artıq diplomatik münasibətlərimiz müddətində əlaqələrimiz əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edib: "Biz ümidvarıq ki, ikitərəfli prioritetlərimiz, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığımız, iqtisadi münasibətlərimiz və enerji inkişafı üzrə tərəfdaşlığımız bundan sonra da davam edəcək. Biz qarşıdakı illərdə və onilliklər ərzində daha dərin tərəfdaşlığa ümid edirik".

ABŞ-in dövlət katibi Marko Rubio da Azərbaycanı 28 May Müstəqillik Günü münasibətilə Amerika xalqı adından təbrik edib. Təbrik ABŞ Dövlət Departamentinin saytında dərc olunub.

Rubio məktubunda qeyd edib ki, ABŞ Azərbaycanın suverenliyini, müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir: "Birləşmiş Ştatlar Cənubi Qafqazın çiçəklənməsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən regionda sülh və sabitliyin təşviqi səylərini dəstəkləməkdə davam edir. Biz bu il Azərbaycan və Ermənistanın sülh müqaviləsinin mətni üzrə əldə etdiyi razılaşmanı dəstəkləyirik. Biz Azərbaycanın artan əhəmiyyətini və enerji tədarükçüsü kimi də rolunu tanıyıq".

Dövlət katibi qeyd edib ki, ABŞ-la Azərbaycan arasında 33 il ərzində qurulan tərəfdaşlıq təhlükəsizlik, enerji əməkdaşlığı və iqtisadi artım sahələrində ümumi maraqlar naminə irəliləməkdədir: "Biz əməkdaşlığımızı dərinləşdirməyi və Azərbaycan və bütün region üçün dinc, firavan gələcəyi təmin etmək üçün birgə işləməyi səbirsizliklə gözləyirik".

Azərbaycan Prezidenti müəhəbələrini birində Azərbaycan-ABŞ münasi-

Trampın və Rubionun Bakıya

məktubundakı həmin cümlə

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin strateji olması üçün kim nə etməlidir - şərh

bətlərini xarakterizə etmək üçün olduqca aydın və maraqlı arqumentlər səsləndirib. Məsələn, dövlət başçımız demişdi ki, cənab Tramp tamamilə yeni gündəliklə hakimiyyətə gəlir və onun birinci dönməsində Amerika-Azərbaycan əlaqələrində hər hansı bir problem yaşanmadı: "Əksinə, münasibətlər çox müsbət idi və bir çox istiqamətlər üzrə biz irəliləyişə nail ola bilmişdik. Bayden administrasiyasının Azərbaycanla bağlı əsas səhvi ondan ibarət idi ki, o, Amerika-Azərbaycan münasibətlərini Amerika-Ermənistan münasibətlərinin qurbanına çevirdi".

ABŞ Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və müstəqilliyini tanıyır və daim dəstəkləyir. Təbii ki, Bakı da bu siyasi mövqeyə cavabsız qalmır. Belə ki, rəsmi Bakı global proseslərdə və yeni dünya nizamının qurulmasında həlledici söz sahibi olan Amerika Birləşmiş Ştatları ilə əlaqələrə, ikitərəfli münasibətlərin bərabərhuquqlu tərəfdaşlıq səviyyəsində inkişafına böyük önəm verir.

Azərbaycanla ABŞ arasında uzun illərə əsaslanan strateji mütəfəqlik var. Ölkəmiz Əfqanıstanla, Əfqanıstanla təyyarələrin gedişi ilə, təhlükəsizliklə, enerji təhlükəsizliyi bağlı məsələdə ABŞ-la sıx əməkdaşlıq edib. Təəssüf ki, Bayden administrasiyası dövründə Azərbaycana qarşı qərəz, ikili standart və ədalətsiz yanaşma müşahidə etdik. Azərbaycanın Tramp admi-

nistrasiyasına ümidi böyükdür. Bu müsahibədə onun verdiyi mesajları Azərbaycan cəmiyyəti də bölüşür, ümidlər böyükdür. Ona görə biz hesab edirik ki, Azərbaycan-Amerika strateji əlaqələri daha da yaxşılaşa bilər.

Qeyd edək ki, Donald Tramp hakimiyyətə gəldikdən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev vurğulayıb ki, eğer hər iki tərəf maraqlı olsa, Amerika-Azərbaycan əlaqələrini strateji səviyyəyə qaldırmaq mümkündür. Azərbaycanın Cənubi Qafqazın aparıcı ölkəsi, Qlobal Cənubun bir hissəsi olduğunu xatırladan dövlət başçısı qeyd edib ki, bizim Qoşulma Hərəkatında güclü mövqeyimiz, Mərkəzi Asiya ilə yaxşı əlaqələrimiz var; iqtisadi baxımdan güclü, enerji resurslarına, ordusunun döyüş meydanında sübuta yetirilmiş gücə malik olan ölkə olduğumuzu vurğulayan Prezident əlavə edib: "Buna görə biz Birləşmiş Ştatlar üçün çox mühüm tərəfdaş ola bilərik".

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin strateji olması üçün kim nə etməlidir?

Siyasi ekspert Oqtay Qasimovun "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Trampın son üç ayda Azərbaycan Prezidentinə göndərdiyi iki məktubunda əlaqələrin möhkəmləndirilməsindən bəhs olunur. Onun fikrincə, hər iki məktub Baydenin Prezident Əliyevə göndərdiyi məktublardan konstruktivliyi, səmimiyyəti və məzmunu baxımdan fərqlə-

nir: "Bu məktublarda tərəfdaşlığın əhəmiyyəti vurğulanır. Azərbaycan Prezidenti də dəfələrlə bəyan edib ki, Vaşinqtonla əlaqələrin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsinin tərəfdarıdır. Ancaq ABŞ-da kök salmış erməni təəssübkeşliyi ar. Bu da təsadüfi deyil. Ermənilərin Birləşmiş Ştatlarda 100 ildən çox tarixi olan diasporu mövcuddur. Hazırda ANCA və digər təşkilatlar lobbicilik fəaliyyətində olduqca fəaldır. Onlar Senat və Konqreslə də ciddi münasibətlər qurublar. Eyni zamanda erməni diasporuna dəstək verən lobbigrupları var. Misal üçün, yunan və paniranist lobbigrupları erməni diasporuna dəstək verir".

O.Qasimova görə, elə bu gücün nəticəsidir ki, "907-ci düzəliş" qəbul olunub: "Bayden dövründə Azərbaycana qarşı erməni-pərəst və qərəzli münasibət isə özünün pik nöqtəsinə çatmışdı. Tramp hakimiyyətdən sonra bezi yanaşmalar fərqlənsə də, bu istiqamətə kardinal və əsaslı dəyişikliklərdən danışmaq hələ tezdir. Təbii ki, Azərbaycan bu münasibətlərin yaxşılaşmasında maraqlıdır. Üstəlik, bir sıra sahələrdə əməkdaşlıq formatlarımız mövcuddur: beynəlxalq terrorizmlə mübarizə, enerji sahəsi və s. Habelə, Cənubi Qafqazda dayanıqlı sabitliyin əldə olunmasına ehtiyac var və ABŞ-ın bu yöndə dəstəyi vacibdir".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində həyata keçirdiyi infrastruktur layihələrinin ən mühüm mərhələlərindən biri - Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılışı təkcə bir nəqliyyat layihəsi deyil, bu hadisə həm siyasi, həm iqtisadi, həm də geostrateji baxımdan çoxqatlı və dərin mənalar daşıyır. Açılış mərasimində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın baş naziri Şəhbaz Şərifin iştirakı bu tədbiri yalnız yerli deyil, həm də regional və global səviyyədə ön plana çıxarır.

Bu açılış mərasimində iştirak edən liderlərin seçimi təsadüfi deyil. Türkiyə artıq uzun müddətdir ki, Cənubi Qafqazda güclənmək istəyir və bunu həm diplomatik, həm hərbi, həm də iqtisadi yolla həyata keçirir. 2021-ci ildə Füzuli, 2022-ci ildə Zəngilan aeroportunun açılışlarında iştirak etmiş Ərdoğanın indi də Laçında olması bu ardıcıl strategiyasının göstəricisidir. Türkiyə bu regionda birbaşa siyasi və iqtisadi aktor olmaq istəyir. Ordu.az bu mövzuda öz təhlilində yazır ki, Pakistan liderinin bu tədbirdə iştirakı göstərir ki, Pakistan da Cənubi Qafqazda yer almaq istəyir.

Liderlərin zirvə görüşündə Azərbaycan Prezidenti müdafiə sahəsində əməkdaşlıq haqda danışmış. "Tərəfdaşlığımızın önəmli istiqamətlərindən biridir. Birgə hərbi təlimlər və hərbi-texniki sahədə layihələr silahlı qüvvələrimizin potensialını gücləndirib. Bizim hərbi əməkdaşlığımız geniş coğrafiyada sülhü və sabitliyi gücləndirir".

Türkiyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxışında üç ölkənin əhalisinin ümumi sayının 350 milyon nəfərə çatdığını, məcmu ÜDM-inin isə 1,5 trilyon dollar olduğunu yada salıb. Türkiyə Prezidenti vurğulayıb ki, "ölkələrimiz ortaq idealları bölüşür". O əlavə edib ki, Ankara Bakı və İslamabadla iqtisadi əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində gələcək addımlara sadıqdır. "Ankara ölkələrimizin strateji tərəfdaşlığının gücləndirilməsinə yönəlmiş hər bir addımı dəstəkləyir", - deyərək Ərdoğan əmin edib. O qeyd edib ki, regional proseslər Türkiyə, Azərbaycan və Pakistan arasında əməkdaşlığın vacibliyini vurğulayır.

Türkiyə Prezidenti bildirib ki, üç ölkənin xarici işlər nazir-

liklərinə Ankara, Bakı və İslamabad arasında gələcək əməkdaşlıq üçün struktur bazanın formalaşdırılması istiqamətində addımlar atmaq tapşırılıb. "Ölkələrimiz arasında ticarət, investisiya, nəqliyyat, enerji, hərbi-sənaye kompleksi və terrorizmlə mübarizə sahələrində birgə dialoq gündəliyinə dair çərçivələr hazırlanacaq", - deyərək Ərdoğan vurğulayıb.

Ərdoğan Türkiyə, Azərbaycan və Pakistan liderlərinin üçtərəfli zirvə görüşlərinin mütemadi keçiriləcəyini bildirib. "Bundan başqa, nazirlər səviyyəsində görüşlər də planlaşdırılır", - deyərək o qeyd edib. Türkiyə lideri nəqliyyat sektorunu üçtərəfli əməkdaşlığın strateji sahələrindən biri adlandıraraq, həmçinin Ankara, Bakı və İslamabad arasında dialoqun üç ölkənin xalqlarına fayda verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Pakistanın baş naziri isə "Pakistanın bəxti gətirib ki, Türkiyə və Azərbaycan kimi səmimi qardaşları var" deyib: "Siz keçilməz qaya kimi bizimlə bərabər dayandınız və biz tərəddüd etmədən sizə etibar edirik. Silahdaş olan qardaşlar kimi biz sülh, ədalət və mənəvi dəyərləri hər zaman üstün tutacağıq".

Göründüyü kimi, Laçında yeni bir siyasi arxitekturanın qurulması elan olundu. Prezident Əliyevin "Mesajlarımız ünvanına çatdı" deməsi, Ərdoğanın "Üç dövlət, bir millət" ifadəsi dostlara və düşmənlərə kifayət qədər aydın ismarıqlar idi.

Professor Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirib ki, yeni bir konfiqurasiyanın şahidi olmaqdaıdır. Onun fikrincə, Pakistan nüvə dövləti, Türkiyə NATO-da ordusu ikinci ölkədir və Azərbaycan dünyaya müttəfiqlərinin kimliyini Laçından bir daha nümayiş etdirmiş oldu: "Bu əlaqələr

Dağlar arasında üç dost - yeni regional blokun signalı?

Laçın Zirvəsi Ankara-Bakı-İslamabad xəttində hərbi ittifaq perspektivlərinin artdığı qənaətini möhkəmləndirdi; Prezident Əliyevin "mesajlarımız ünvanına çatdı" deməsi, Ərdoğanın "üç dövlət, bir millət" ifadəsi dostlara və düşmənlərə kifayət qədər aydın ismarıqlar oldu...

daha da güclənəcək. Azərbaycan ona xor gözle baxan bəzi qonşularına da, içindən "Laçın koridoru"nu yenidən yaratmaq istəyini keçirənlərə öz gücünü göstərdi. Ümumiyyətlə, istər regionda, istər dünyada Azərbaycana qarşı hansısa xain ssenarilər hazırlamaq istəyənlərə bir birlik nümayiş etdirildi. Laçında üç qardaş dövlətin rəhbərlərinin bəyanatları tarixi və qururverici hadisə idi".

Q.Hüseynlinin sözlərinə görə, istər Rusiya, istər Fransa və digər qüvvələr bu mesajlardan müəyyən nəticələr çıxarmış olacaqlar: "Azərbaycan artıq əvvəlki deyil. Qarabağda münafişə yaratmaq mümkün olmayacaq. Laçın Ermənistanla sərhəd bölgədir və burada ən yüksək səviyyədə təhlükəsizliyin təmin edilərək tədbir keçirilməsi göstərdi ki, heç bir anti-Azərbaycan mərkəzləri özlerini yorub hansısa planlar qurmaq haqda fikirləşməsələr. Bu üçlük böyük bir güc olaraq meydana çıxmaqdadır".

Siyasi analitik Məhəmməd Əsədullazadə hesab edir ki, Azərbaycan Türkiyə və Pakistan üçtərəfli hərbi-siyasi əməkdaşlığı regional siyasətdə yeni bir platformadır. Onun sözlərinə görə, hər üç ölkə son illərdə həlledici hərbi qələbələr əldə edib: "Türkiyə Suriyada qalib gəldi. 40 il fəaliyyət göstərən PKK ləğv edildi. Azər-

baycan öz ərazi bütövlüyünü təmin edərək, Ermənistan üzərində həlledici qələbə əldə edib. Pakistan son Hindistanla hərbi qarşıdurmada həlledici qələbə əldə edib. Hər üç qalib ölkənin üçtərəfli əməkdaşlıq formatı unikalıdır və bundan sonra da tərəflər arasındakı hərbi əməkdaşlıq yeni müstəvidə davam edəcək".

Siyasi icmalçı Asif Nərimanlının fikrincə, üç ölkə Cənubi Qafqazda, o cümlədən, regionun tranzit olaraq yer aldığı Orta dəhlizdə birlik olduqlarını Şərqi Zəngəzurdan nümayiş etdirdi. Onun qənaətinə görə, eyni birlik mesajı Laçından Cənubi Asiya regionuna da ünvanlanıb: "Hindistanın Pakistana hücumuna toxunan Əliyev də, Ərdoğan da atəşkəsin əldə etməsini, eyni zamanda münafişənin (Kəşmir) sülh yolu və BMT-nin qətnamələrinə uyğun həllini dəstəklədi. Hər iki lider birbaşa Hindistanı hədəfə almasa da, BMT qətnamələri və həmrəylik mesajı ilə Pakistana dəstəyi bir daha ifadə etdi. Laçın Zirvəsi Ankara-Bakı-İslamabad xəttində "Üç qardaş Alyansı"nın qurulduğunun, siyasi, iqtisadi və digər sferalarda strateji əlaqələrin genişləndirilməsi ilə 44 günlük müharibədən sonra zaman-zaman gündəmə gələn üçtərəfli hərbi ittifaq perspektivlərinin isə artdığı qənaətini möhkəmləndirdi". Siyasi şərhçi hesab edir ki, Türkiyə-Azərbaycan-Pakis-

"Tehrana və Moskvaya mədəni şəkildə deyildi..."

"Bu görüşdə səslənən bəyanatlarla həm regiona, həm Avrasiyaya, həm də bütövlükdə dünyaya mesajlar verildi. Türkiyə Prezidentinin dediği kimi, Azərbaycan elə bir coğrafiyada yerləşir ki, bizim münasibətlərimizin inkişaf etməsi artıq zərurət deyil, ehtiyacdır.

Bu ehtiyacın içərisində təhlükəsizlik məsələsi, iqtisadiyyatın inkişafı, ərzaq probleminin həlli, sülh və sabitlik var. Maraqlı məqam odur ki, bir tərəfdə nüvə silahına sahib olan dövlət, digər tərəfdə NATO üzvü olan dövlət, ortada isə Azərbaycan adlı artıq qüdrətli dövlətə çevrilən dövlət var. Laçında verilən mesajları eşidən Ermənistandakı revanşistlər daha da geri çəkiliblər".

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert İlham İsmayilov aynaz.az-a deyib. Ekspert deyib ki, görüşün zamanı, məkanı və iştirakçıları doğru seçilmişdi: "Bunu erməni mediasında da görmək olar. Ermənistan anlayır ki, regionda vəziyyəti son dərəcə kritikdir. Ermənistanla son edilən səfərlərə baxın. Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov İrəvana gəldi, təhdid etdi. Daha sonra Fransanın xarici işlər naziri İrəvana gəldi, tövsiyələr verdi, əmrilər verdi və gəldi. Yeni Ermənistan ortada alət kimidir. Azərbaycana səfərlərdə isə hansı mesajlar verilir göz önündədir. Üç qardaş ölkə sülhün tərəfdarı olduqlarını bir daha bəyan etdilər. Laçında verilən mesajlar onu göstərdi ki, sülhü yaradanlar da bu üç ölkədir. Üçlü ittifaqın mesajları lazımı yerlərə çatmış oldu. Özü də bu mesajlar təkcə Ermənistanla deyil, regional güclərə idi. Burada İrana da, Rusiyaya da mesaj idi. Tehrana da, Moskvaya da mədəni şəkildə deyildi ki, "bu təhdidləri, hədələri, tənqitləri yığışdırın". Azərbaycanın Türkiyə ilə Şuşa Bəyannaməsi var, Pakistanla ikıtərəfli sazişlər var və bu, perspektivdə daha da inkişaf edə, böyüyə bilər. Sülhü və sabitliyi, bölgədə təhlükəsizliyi istəməyən, sabitliyi təhdid edən qüvvələrə Laçından xəbərdarlıq edildi ki, özlərini yığışdırırlar. Hesab edirəm ki, bu mesajların hamısı ünvanlarına çatdı. Bəyan edildi ki, biz üç ölkə hər zaman bir-birimizin yanındaıdır, tək deyilik. Detallara varamadan belə, o görüşün özü böyük bir mesaj idi. Məncə, buradan hamı öz payını götürdü, nəticə çıxardı".

■ "Yeni Müsavat"

tan strateji əlaqələrini formalaşdırmaqda olan çoxqatlı münasibətlər sisteminə tarazlaşdırıcı, həm də həlledici "Orta güc" kimi qiymətləndirmək olar.

■ **Emil SALAMOĞLU,** "Yeni Müsavat"

Son günlərdə Xəzər dənizinin Pirsağı sahilində bir neçə ölü suiti cəsədi aşkarlanıb. Dəniz kənarında çimərliyə gələn sakinlər sahilə uzanan suitilərlə qarşılaşdıqlarını bildirirlər. Bənzər mənzərələrə Mərdəkan və Novxanı sahillərində də rast gəlinir.

Məsələ ilə bağlı danışan **Balıqçılar İttifaqının rəhbəri Əfqan Əliyev** bildirib ki, ölü suitilərin cəsədi Xəzərin suyunu çirkləndirmir: "Dəniz öz xüsusiyyətinə görə özünü təmizləmə qabiliyyətinə malikdir. Bu səbəbdən çimərlik mövsümündən əvvəl sudakı çirklənmə ilə bağlı narahatlığa ciddi əsas yoxdur". Lakin o da etiraf edir ki, sahilə çürüməkdə olan və artıq tamamilə çürümüş suitilərin leşlərinə rast gəlmək mümkündür.

Mütəxəssislər xəbərdarlıq edir ki, Xəzərdə suitilərin tələf olmasına virus və bakterial infeksiyaların artması səbəb ola bilər. Dəniz heyvanları, xüsusilə də zəifləmiş immunitetə malik suitilər çirklənmə fonunda bu cür xəstəliklərə qarşı daha həssas olurlar.

Suitilərin bu şəkildə kütləvi tələf olması əhali arasında narahatlıq doğurub. İctimaiyyət arasında belə suallar dolur: bu virus təhlükəlidirmi? İnsanlara da keçə bilərmi? Hazırda laborator analizlər nəticəsində bu infeksiyaların insan sağlamlığına təsir edib-etmədiyi dəqiqləşdirilir.

Qeyd edək ki, Xəzər suitisi dünyanın ən kiçik qulaqsız suitilərindən sayılır və yalnız bu dənizdə yaşayır. XIX əsrin sonunda onların sayı 1 milyon keçsə də, XX əsrin sonlarından etibarən brokonerlik, sənaye çirklənməsi və iqlim dəyişikliyi səbəbilə populyasiyaları kəskin şəkildə azalıb. 1990-cı illərin ortalarında suitilərin sayı xeyli aşağı düşüb.

Xəzər suitiləri 50 ilə qədər ömür sürə bilirlər. Onlar il ərzində dənizin şimalından cənubuna və əks istiqamətdə miqrasiya edirlər. Əsas qida mənbələri olan kılqə balıqlarının azalması da bu canlıların yaşamını çətinləşdirir.

Ekoloqlar hesab edir ki, Xəzərin mövcud ekoloji vəziyyəti suitilər üçün qənaətbəxş deyil. Onların sayının sürətlə azalması ciddi ekoloji narahatlıq doğurur və bu prosesi dayandırmaq üçün regional əməkdaşlıq və təxirəsalınmaz tədbirlər vacibdir.

Ekoloq alim, professor Telman Zeynalov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı: "Bütün bunlar brakonyerlərin oyunlarıdır. Onlar torlarına düşən suitini öldürüb sahilə atırlar. Cavan suitilərin isə dərilərini soyub satırlar. Bu cür hadisələrin əksəriyyəti Dağıstan sahillərində baş verir. Xəzər dənizinin suyu elədir ki, xəstə insan ayağını ora salanda sağalır. Belə olan halda Xəzərdə hansı bakteriyadan söhbət gedə bilər? Əgər Xəzərdə bakteriya və virus olsaydı, balıqlar da tələf olardı. Suitilərin ölməsi və Xəzərdə virusların olması ilə bağlı çirkin oyunlar gedir. Onlar ictimaiyyət arasında belə məlumatlar yaymaqla diqqəti öz üzərlərindən atırlar. Xəzərdə hansısa bakteriya varsa, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi haraya baxır? Nazirlik, əlbəttə, reaksiya verməlidir. İnsanlar Xəzər dənizində çimirlər, hətta uşaqlar suyunu udur. Virus onları niyə öldürür?"

Xəzərdə təhlükəli virus - suitiləri öldürən insanlara təsir etmirmi?

Mütəxəssislər xəbərdarlıq edir ki, suitilərin tələf olması dənizdə xəstəliklərin artmasına səbəb ola bilər

Ekoloq Ənvər Əliyev isə açıqlamasında bildirib ki, Xəzərdə suitilərin kütləvi şəkildə ölümünə 2022-ci ildə də rast gəlinib: "10 minə qədər suiti Dağıstan sahillərində ölü tapıldı. Analiz etdilər və bəlli oldu ki, suitilərin yediyi qidalar olduğu kimi mədələrində qalıb. Onlar imkan edib qidaları həzm edə bilməmişdilər. Əgər suda virus olsaydı, o, müəyyən hissədə dərhal 10 minə yaxın suiti öldürə bilməzdi. Virusdan ölüm tədricən baş verərdi və qəbul etdiyi qidanın müəyyən hissəsi həzm olunardı. Həmin dövrdə Xəzər dənizində zəlzələ olmuşdu və belə bir versiyalar irəli sürülmüşdü ki, silkələnmə nəticəsində yaranan kükdür və azot kimi qazlar heyvanları qəflətən zəhərləyir və dərhal məhv olurlar. Xəzərin Azərbaycan sahillərində kütləvi suiti ölümünə rast gəlinməyib.

Əgər virusdan ölüm olsaydı, Dağıstanlı alimlər bunu açıqlaydılar. Onlar ölümü qazlardan zəhərlənmə ilə əlaqələndirdilər. Adətən dənizdəki silkələnmələrdən sonra suiti meyitləri aşkarlanır".

Səhiyyə Nazirliyi Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzindən qəzetə verilən məlumata görə, çimərlik mövsümünün başlanması ərafında ölkə üzrə çimərliklərin monitorinqinə artıq start verilib. Yoxlamalar başa çatdıqdan sonra nəticələri barədə ictimaiyyətə ətraflı məlumat veriləcək.

Almaniya Ekoloji Tədqiqatlar İnstitutunun araşdırmasında qeyd olunur ki, Xəzər dənizi Avropa və Asyanın sənaye regionları ilə sərhəddə yerləşdiyi üçün transsərhəd çirklənməyə məruz qalır: "Suyun tərkibində nitrat, fosfat, ağır metallar və mikroplastiklərin miqdarı yüksəkdir. Bu çirklənmə nəinki dəniz canlıları üçün, həm də sahilboyu ölkələrin insan sağlamlığı üçün təhlükəlidir".

Xəzər dənizinin suyu səthdə bir qədər təmiz görünərsə də, dərinliklərdə və sahil zolaqlarında vəziyyət narahatdır. Bu dənizdə çimmək və ya balıq tutmaq istəyən insanlar yalnız rəsmi çimərliklərə və yoxlanılmış ərazilərə üz tutmalıdırlar. Eyni zamanda hökumətlərarası əməkdaşlıq çərçivəsində çirklənməyə qarşı sərt tədbirlərin görülməsi vacibdir.

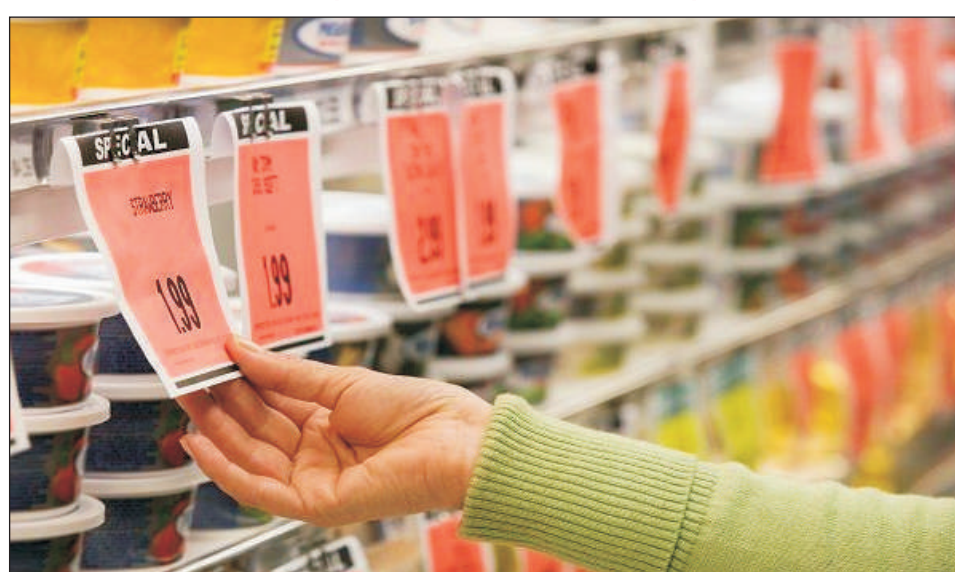
■ **Sahənə RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"**

Marketlərdə qiymətdə aldatma - milyonları belə qazanırlar

Eyyub Hüseynov: "Azərbaycan istehlakçıları almadıqları məhsullara görə ildə 500 milyon manat ödəyirlər"

Marketlərdə qiymət uyğunsuzluğu, çəkiddə aldatma və əlavə ödəniş halları ilə bağlı istehlakçı şikayətləri artmaqdadır. Vitrinlərdə göstərilən qiymətin kassada fərqli çıxması, menyudakı rəqəmlərlə ödənilən məbləğ arasında uyğunsuzluq və kilo ilə alınan məhsulun evdə çəkildikdə az gəlməsi istehlakçı hüquqlarının pozulması kimi qiymətləndirilir.

Məsələ ilə bağlı Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyindən Milli.az-a deyilib ki, bu cür hallara qarşı mütəmadi nəzarət tədbirləri görülür: "2024-cü ildə agentliyə bu tip şikayətlərlə bağlı 319 vətəndaş müraciət edib. Araşdırmalar nəticəsində 13 sahibkarlıq subyekti barəsində 24 inzibati protokol tərtib olunub. 2025-ci ilin ilk iki ayında isə 40 şikayət əsasında 4 sahibkara qarşı protokol tərtib edilib.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən, istehlakçının malın çekisi, ölçüsü və ya qiymətində aldatma halları fiziki şəxslər üçün 350-500 manat, vəzifəli şəxslər üçün 1.500-2.000 manat, hüquqi şəxslər üçün isə 4.000-6.000 manat cərimə ilə nəticələnir. Aldatma 5 min manatdan ar-

tıq məbləğlə baş verərsə, bu artıq cinayət məsuliyyəti daşıyır".

Agentlikdən bildirilib ki, satılan məhsulların üzərində düzgün qiymət kağızlarının olmaması və ya qiymətin mənasız göstərilməsi də qanun pozuntusu hesab olunur və 800-1.650 manatadək cəri-

mə tətbiq olunur. Endirim tətbiq edilən məhsullarda isə əvvəlki və yeni qiymət, endirim faizi və tətbiq olunduğu tarixlər mütləq qeyd olunmalıdır.

Qeyd edək ki, bu cür hallarla tez-tez rastlaşsaq da bunu rəsmiləşdirmək üçün heç də çoxlarımız həvəs göstərmirik. Amma bu o demək

deyil ki, marketlər də bundan istifadə edərək istehlakçını aldatmalıdır. Həm də bu cür aldatmalar hər dəfə 5-10 qəpik olsa da, üst-üstə hesablayanda marketlər bu qəpik-quruşdan milyonlar da qazana bilər.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov mövzunu "Yeni Müsavat"a şərh edərkən bildirdi ki, ən müasir marketlər şəbəkəsində rəfərdə qiymətin aşağı olması, kassada isə artıq olması istehlakçılara ciddi problem yaradır. E.Hüseynovun sözlərinə görə, bu problem artıq 5 ildir ki, davam edir: "Bu barədə Azad İstehlakçılar Birliyinə hər gün telefon zəngləri olur. Kiçik marketlərdə, bazarlarda isə çəkiddə aldatma halları olur. Müasir texnologiyalar daxil olduqca istehlakçıların aldadılması halları da artır. Bu halda istehlakçılar nə edə bilərlər? İstehlakçılar xüsusilə kartla ödənişlərdə ilk növbədə kassa çekinə diqqətlə baxmalı, fərqi hiss etdikdə piştaxtaya yaxınlaşmalı, məhsulun qiymətinin şəklini çəkməli, məsələnin yerində həll olunmasını istəyirsə, müdiriyyəti çağıraraq, fərqi ödənməsini tələb etməlidirlər. Bu, passiv istehlakçı hərəkəti alqoritmidir. Digər istehlakçıları düşünərək ikinci çekini çəkib, Antiinhisar və İstehlak Bazasına Nəzarət Dövlət Agentliyinə müraciət edə, yoxlama aparılmasını

tələb edə bilər. Qeyd etmək lazımdır ki, sözügedən agentliyin fəaliyyəti qənaətbəxş deyil. Marketlərdə meyvə-tərəvəz bölməsinə diqqət çəkərək birləşdirilən şikayətlərdən birini xatırlatmaq istərdim. Vətəndaş 0,86 AZN-ə badıncan almışdı, lakin kassa çekində 36 AZN-ə satılan ekzotik meyvə vurulmuşdu. Xüsusilə kartla ödənişlərdə diqqətli olmağı tövsiyə edərdim, çünki bəzən çekə müştərinin almadığı məhsullar da əlavə olunur. Azad İstehlakçılar Birliyinə gələn şikayətləri ümumiləşdirsək, 1 ildə ödənilən amma alınmayan məhsullara görə Azərbaycan istehlakçıları 500 milyon manat pul ödəyirlər. Bu qədər diqqətli olmağıma baxmayaraq, şəxsən mən də aldadıblar. Təkcə bir marketdə - "Grandmart" da 100 AZN məbləğində aldadılmışam. Təəssüf ki, müvafiq qurumlar KİV-də bu cür hallarla bağlı dərc olunan yazıları oxumurlar".

E.Hüseynov əlavə edib ki, Nazirlər Kabinetinin 94 sayılı qərarına əsasən, satış yerlərində nəzarət tərəziləri olmalıdır, lakin bu tərəzilər yox dərəcəsindədir: "İstehlakçılar ən çox bazarlarda aldadılırlar. Təəssüf ki, nəzarət funksiyası olan qurumlar istehlakçıların aldadılması hallarını görməzdən gəlirlər".

■ **Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"**

ABŞ Hərbi Kəşfiyyat Agentliyi yeni hazırladığı hesabatda Rusiyanın Cənubi Qafqaz regionunda artan təsirinə narahatlığını bildirib. Hesabatda bildirilir ki, Rusiya Gürcüstanı öz təsir dairəsinə qaytarıb. Agentlik qeyd edir ki, "Gürcü Arzusu"nın rəhbərlik etdiyi hökumət xüsusilə ötən ilin oktyabrında keçirilən parlament seçkilərindən sonra Rusiyaya ölkədə öz təsirini gücləndirməyə imkan verib.

Hesabatda bildirilir ki, keçən il Rusiya-Ermənistan münasibətləri pisləşib. Buna səbəb Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından çıxmaqla hədələməsi olub. Rusiya isə buna cavab olaraq Ermənistanın demokratiyasını və daha qərbyönlü rəhbərliyini nüfuzdan salmaq məqsədilə informasiya əməliyyatlarından istifadə edib. Rusiya Ermənistanın qərbyönlü rəhbərliyini gözənd salmaq üçün infor-

nında Rusiyanın dominantlığını bərpa etmək istəyi özünü qabanq şəkildə zaman-zaman ayrı-ayrı ölkələrə qarşı siyasi və iqtisadi təsir imkanlarından istifadə etməkdə göstərir.

Gürcüstan üzərində tam nəzarət həyata keçirə bilməse də, amma ən azından Qərbin rəsmi Tiflisə təsir imkanlarını zəiflətməyə müvəffəq olan Rusiya üçün Cənubi Qafqazın digər iki ölkəsi ilə bağlı da bu və ya digər planla-

ABŞ kəşfiyyatı açıqladı: Rusiya Cənubi Qafqazda buna hazırlaşır

Hesabatda Kremlin siyasi manipulyasiya və təbliğat yolu ilə keçmiş sovet respublikalarına nəzarəti gücləndirmək söylərindən narahatlıq ifadə olunur - Azərbaycanla bağlı məsələ...

masiya əməliyyatları həyata keçirib. ABŞ hərbi kəşfiyyatı Rusiyanın siyasi manipulyasiya və təbliğat yolu ilə keçmiş sovet respublikalarına nəzarəti gücləndirmək söylərindən narahatlığını vurğulayır.

ABŞ hərbi kəşfiyyatının hesabatında həmçinin qeyd olunur ki, Rusiya Mərkəzi Asiyada ənənəvi təsir rıçaqlarını saxlayır. Moskvanın region dövlətləri ilə dərin tarixi, iqtisadi, siyasi, hərbi və mədəni əlaqələri Mərkəzi Asiyada davamlı mövcudluğunu saxlamağa imkan verir. Rusiya Mərkəzi Asiya təhlükəsizliyinə özünün ayrılmaz hissəsi kimi baxır və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı (KTMT), Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) və Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı (ŞƏT) vasitəsilə regionun təhlükəsizlik arxitekturasına nəzarət etmək üçün ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq sazişlərindən istifadə edir. Azərbaycanla bağlı xüsusi açıqlama olmasa da, şübhəsiz ki, Rusiyanın ölkəmizdə təzyiqlər var və bu son gərginliklərdən sonra özünü göstərir.

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov "Yeni Müsavat"a bildirir ki, Rusiyanın istər Cənubi Qafqaz, istərsə də Mərkəzi Asiya ölkələrində təsir imkanlarını qoruyub saxlamaq və ya itirilmiş mövqelərini bərpa etmək üçün davamlı olaraq fəaliyyət həyata keçirdiyi ortadadır: "SSRİ-nin dağılmasının böyük səhv olduğunu deyən Putin hakimiyyətinin bütün imkanlarla postsovet meka-

rının olduğu ortadadır. Ermənistanın böyük ölçüdə Rusiyadan istər müdafiə, istər enerji təhlükəsizliyi, istərsə də iqtisadi sahədə maksimum asılılığı, eləcə də Ermənistan Rusiyanın "beşinci kolon"u qismində çıxış edən müxalifətin mövcudluğu və ən əsası da Ermənistan Rusiya hərbi bazasının olması Rusiyaya Ermənistanı daha çox təsir etmək üçün əlavə imkanlar verir. Rusiyanın hələ tam olaraq bu təsir rıçaqlarından istifadə etməsə də, zaman-zaman Ermənistanı öz orbitinə qaytarmaq üçün müvafiq addımlar atdığına da şahidlik edirik. Ermənistanın hələ də rəsmi olaraq KTMT üzvü olaraq qalması, Lavrovun son səfərindən sonra Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən Rusiya hərbi bazalarının Ermənistandan çıxarılmasına dair verilən bəyanatlar da Ermənistanı olan təzyiqlərin nəticəsidir. Azərbaycanla bağlı isə vəziyyət fərqlidir. Bizim Ermənistan fərqli olaraq Rusiyadan hər hansı siyasi-iqtisadi asılılığımız yoxdur. Ölkədə Rusiyanın "beşinci kolon"u qismində çıxış edən qüvvələr demək olar ki, sıradan çıxarılıb və ən əsası da ərazilərimizdə Rusiya hərbi kontingenti mövcud deyil. İndiyə qədər Rusiyanın təzyiq vasitəsi olaraq istifadə etdiyi separatçı rejim və Qarabağ konflikti də yoxdur. Üstəgəl, Azərbaycan regionda kifayət qədər möhkəmlənmiş Türkiyə kimi müttəfiqə malikdir.

Orta Asiyaya gəldikdə isə Rusiyanın həmin regionla bağlı dominantlığı əsasən ikti-

sadi asılılıqla bağlıdır. Daha konkret desək, öz təbii sərvətlərini uzun illər ərzində ancaq Rusiya və Çin vasitəsilə bazarlara çıxaran Orta Asiya ölkələri məcburi şəkildə Rusiyanın bu və ya digər şəkildə dominantlığını qəbul etmək zorunda olublar. Amma Türk Dövlətləri Təşkilatında Təşkilatın üzvlük, xüsusilə də enerji resurslarının yeni bazarlara çıxarılması üçün həyata keçirilən fəaliyyət, Avropa İttifaqı ilə bu istiqamətdə imzalanmış sazişlər zamanla həmin ölkələrə də Rusiyanın təsir imkanlarını zəiflədəcək. Nəticə etibarilə deyə bilərik ki, bütün çəbələrə baxmayaraq Rusiyanın postsovet məkanında öz dominant mövqeyini qoruyub saxlamaq üçün həyata keçirdiyi fəaliyyət iflasa məhkumdur".

Siyasi təhlilçi Sona Əliyeva qeyd etdi ki, Rusiya son bir ildə hər üç Cənubi Qafqaz ölkəsində özünün diktə siyasətini pik həddə çatdırmağa say göstərib: "Azərbaycanın internet resurslarına kütləvi haker hücumlarında da Kremlin barından sonra da Rusiya Azərbaycandan rəsmi şəkildə üzr istəmədi. Çeçenistanın üzr istəməsi və təzminat ödəmək üçün müraciəti ilə kifayətləndi. Ancaq bu mümkün olmadı, Bakı Moskva qarşısında dirəniş göstərdi. Üzr tələb etdi. Biz Cənubi Qafqaz ölkələri arasında müstəqil xarici siyasət yürüdən yeganə ölkəyik. Buna baxmayaraq, Rusiya Azərbaycana qarşı da zaman-zaman əzələ nümayiş

etdirməyə çalışır. Zəngəzur dəhlizinin açılmasında və Ermənistanla sülh sazişinin imzalanmasında da əsas təzyiq məhz Kremldəndir. Kreml Zəngəzur dəhlizi kartından istifadə edərək Bakı və İrəvana təzyiqlər göstərməyə çalışır. Ancaq bu məsələdə Azərbaycanla Rusiya arasında hər hansı ciddi gərginlik yoxdur. Yeni dəhlizin açılması daha çox Rusiya-Ermənistan məsələsidir. Moskva Bakını itirdiyini artıq qəbul edir. Digər iki Güney Qafqaz ölkəsini əlində saxlamağa çalışır. Gürcüstan demək olar ki, rəm olunub. Tamamilə "şimal ayı"nın caynağına keçib. Hətta "Gürcü Arzusu" Partiyasının sədri Bdzina İvanışvili ABŞ-ın Gürcüstandakı səfirinin görüş təklifini geri çevirdi. Qərblə Gürcüstan arasındakı bütün diplomatik kanallar tıxanmış vəziyyətdədir. Qərb hələ ki Gürcüstanı tam şəkildə itirmədiyini güman edir. Amma Saakaşvili sahibsiz buraxıldıqdan sonra Gürcüstanda Qərbə inam azaldı. Bununla da sadə gürücülər "rus qorxusuna" yenilərək "Qərbə qovuşmaq" arzularından bir dəfəlik üz çevirdilər. Ermənistan isə Rusiya və Qərb qarşılıqlı təmasda tamamilə bəqar vəziyyətdədir. Rusiya meyilli müxalifət artıq Paşinyan tərəfindən demək olar ki, bloklandı. Onların rıçaqları iflic vəziyyətinə salınıb. Ancaq Rusiya "102-ci baza kartı"nı hələ də son gediş kimi əlində möhkəmlənib. Əgər Qərbin hakimiyyətə gətirdiyi Nikol Paşinyan Kreml rəhbərliyi ilə dil tapmasa, o zaman onun fiziki məhvi və ya devrilməsi gündəmə gələcək. Vaşinqton isə

İrəvanda hələ ki, üstün tərəf kimi görünür. ABŞ-ın dünyadakı ən böyük səfirliyi Ermənistanıdır. Üstəlik, yenidən imzalanmış xartiyada İrəvanın təhlükəsizlik ümididir. Əgər ABŞ Ermənistan üzərindən İrana qarşı bu və ya digər formada həmlələr edərsə, o zaman Moskva Tehranla birlikdə Qərbi Ermənistandan birdəfəlik sıxışdırıb çıxarmaq üçün hərəmə keçəcək. Ona görə də ABŞ diplomatiyası hələ ki Ermənistanla bağlı məsələlərdə su üstündə yerir. Yə-

ni ehtiyatlı addımlar atmağa çalışır. Kreml isə yaxın on il ərzində Azərbaycana, Gürcüstanı ordu ilə qayıtmağı düşünür. Bu, Moskvanın imperialist planlarının tərkib hissəsidir. Çünki Kreml Xankəndidən səssiz çıxmasını həzm edə bilmir. Amma indiki mərhələdə Ukrayna-Rusiya savaşı buna əsas maneədir. Gedişat onu göstərir ki, Ukrayna cəbhəsi rusların əl-ayağını hələ uzun müddət bağlı saxlayacaq".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Qriqoryandan sülh sazişi açıqlaması

Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan ABŞ dövlət katibi Marko Rubionun Ermənistan-Azərbaycan sərhədində gərginliyin yeni mərhələsi və ya eskalasiya riskinin olması ilə bağlı narahatlığını bölüşür.

"Teleqraf" xəbər verir ki, o, ABŞ-ın bəyanatlarının Ermənistanın fikirləri ilə üst-üstə düşmədiyini deyib. "ABŞ-ın bəyanatlarına gəlincə, amerikalıların vəziyyətə dair öz qiymətləri var, Ermənistanın isə öz qiyməti. Bu qiymətləndirmələr üst-üstə düşməyə bilər. Ara-sıra insidentlər olur, amma bu məsələlərlə bağlı Azərbaycanla işləməyə davam edəcəyik", - deyər Ermənistan rəsmisi vurğulayıb.

Yada salaq ki, ABŞ dövlət katibi mayın 21-də Senatda çıxışı zamanı iddia etmişdi ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında real silahlı münaqişə riski hələ də qalmaqdadır və Vaşinqton bunun qarşısını almağa çalışır.

Armen Qriqoryan onu da deyib ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanması üçün məsləhətləşmələr aparılır. Onun sözlərinə görə, sülh müqaviləsinin imzalanması prosesi son mərhələyə qədəm qoyub və müəyyən irəliləyişlər var: "Sülh quruculuğu prosesində irəliləyiş əldə etmişik. Əlbəttə, bütün problemlər həll olunmayıb, deyə bilərik ki, bütün sülh gündəliyi tam yerinə yetirilib. Amma bununla bağlı nəticələr var. Sülh sazişinin imzalanması üçün diplomatik kanallar vasitəsilə Azərbaycanla məsləhətləşmələr aparılır. Sülh müqaviləsinin mətni yekunlaşıb və indi onun imzalanması qalır".

Qriqoryan əlavə edib ki, Ermənistan sülh sazişinin imzalandığı gün ATƏT-in Minsk Qrupunu buraxmağa hazırdır.

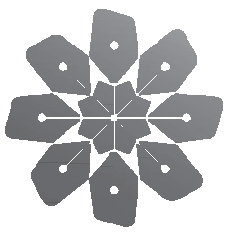
Qriqoryan deyib ki, Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiya və demarkasiyası prosesi dayanmayıb. Onun sözlərinə görə, Ermənistan və Azərbaycan baş nazirlərinin müavinləri səviyyəsində işçi qrupları təmasdadır və irəliləyiş istiqamətində işlərini davam etdirir.

Qriqoryan ötən il sərhəd 12,7 kilometrlik hissəsinin demarkasiya olunduğunu, orada sərhəd qoşunlarının yerləşdirildiyini və bundan sonra bu ərazilərdə cəmi bir insidentin qeydə alındığını xatırladı: "Demarkasiyanı davam etdirmək, sərhəd qoşunlarını yerləşdirmək və digər ərazilərdə də sabitliyin bərqərar olması üçün Azərbaycanla işləyirik".

Təhlükəsizlik Şurasının katibi əlavə edib ki, son razılaşmaya əsasən, demarkasiya Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstan arasındakı sərhəd-keçid məntəqəsindən bir qədər aşağıda olan nöqtədən davam edəcək.

□ **"Yeni Müsavat"**

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası
münasibətlərin inkişaf etdirilməsi**

Məzhəb fərqlilikləri İslam dininin tarixində təkcə dini yox, həm də sosial və siyasi hadisələrə təsir göstərən amillərdən biri olub. Şiə və sünni məzhəbləri arasında yaranan ixtilaflar zaman-zaman genişmiqyaslı qarşıdurmalara, regional münaqişələrə və insan itkisinə səbəb olub. Yaxın Şərqdə - xüsusilə İraq, Suriya, Yəmən və Bəhreyn kimi ölkələrdə məzhəbçilik əsasında aparılan siyasətlər və xarici təsirlər bu gərginlikləri daha da dərinləşdirib. Bu kimi proseslər təkcə həmin ölkələrin daxilində deyil, bütövlükdə İslam dünyasında parçalanma təhlükəsi yaradıb.

Azərbaycanda isə tarixən müxtəlif dini məzhəblərin nümayəndələri birgə yaşayıb, tolerantlıq mühiti qorunub saxlanılıb. Lakin son dövrlərdə bəzi xarici təsirlərin və radikal çağırışların fonunda məzhəb məsələsinin süni şəkildə gündəmə gətirilməsi cəhdləri müşahidə olunmaqdadır. Bu cür cəhdlər cəmiyyətin vəhdətinə xələl gətirə, dini zəmin üzərində gərginliklərə yol açə bilər ki, bu da həm milli təhlükəsizlik, həm də ictimai sabitlik baxımından diqqətlə izlənməlidir.

İlahiyyətçi Fərid Abdulla "Yeni Müsavat"a deyib ki, son bir neçə ildə dəstə-dəstə yeni cərəyanlar peyda olmaqdadır: "Hətta bir zaman bitmiş, izi-tozu silinmiş qədim məzhəblər Azərbaycanda dirilir. Çox təəssüf ki, dünya müsəlman ölkələri artıq bu mərhələni keçiblər. Biz isə həmişə yad ünsürlərin maraq dairəsində olduğumuz üçün bizdə

yeni cücərir. Sabah-biri gün burada İsmailiyyə, Vaqifiyyə də görsek, gerek təəccüb etməyək. Xüsusilə mötədil din xadimləri var ki, heç nəyə qarışmırlar. Qarışsalar, gerek müəyyən bir zümrə ilə üz-üzə gəlsinlər. Dünən onlara ustad deyən kəs bu gün onları söyəcək. Lakin tarixi baxımından tam qətiyyətlə həll olunmayan məsələ üstündə məclislər təşkil edənlərin bu binəva inanclı adamlara ürəyi yanmalıdır. "Filan" tarixi şəxsiyyət olsa da olmasa da əqidən dağılmaz, amma artıq sənin əqidənin kökləri laxladılır.

Son illər isə "əxbəri", "rafiqi" adları altında yeni cərəyanlar ortaya çıxır. Petraçılardan canımızı qurtarmışdıq ki, indi də xeyli vaxtdır mənə "əxbəri kimlərə deyilir?" sualları verilir. Bu neoəxbərilik təbliğ edənlərin çoxu hicrətin 11-ci əsrindən sonra şiddətlənən "Əxbəri-Üsuli" qarşıdurmasını

Din və tolerantlıq

Yeni ÜSAVAT
N 93 (8703) 30 may 2025

Məzhəbçilik: dini münaqişələrin global təsirləri

İlahiyyətçi: "Yeni dini cərəyanlar peyda olmaqdadır"

canlandırmağa çalışırlar. Mən başa düşürəm, hansısa müctəhidə nifrət edə bilərsiniz, yaxud bunu özünüze siyasi sığorta da edə bilərsiniz. Lakin düşmənçiliyi həmin müctəhidlə edin. Bilmədən, başınız çıxmayan sütunları tərpətmək və savadsız dindarları hərəkət etdirmək istəyirsiniz. Özü də bu zümrə Quranilər, petraçılar, əməvilər və sairələrindən daha qatı və sərtidirlər. Bəziləri hətta daha ədəbsizdirlər. Qurani ilə dil tapmaq olar, petraçı ilə də,

amma bunlarla çətin. Onlar bir sıra uydurma hədislərə əsaslanıb, adama şər və böhtan atmağı da caiz bilirlər.

Elmi rəqabətdə məğlub olmuş bir cərəyanı diriltmək istəyənlərin inanın ki, çoxu əxbəriliyin əsaslarını bilmir. Əxbərilik həssas bir məsələdir. Onların da böyük rolu olub. Lakin elmi dartışmada məğlub olublar. Hansısa müctəhid, alim, siyasi görüşə görə, bilmediyiniz işlərə girməyin. Qarışıq durumu bir az da qarışdır-

mayın. Məsələni elmi səviyyədən kənara çəkməyin. Müzakirə edin, suallar və iradlar verin, eybi yox. Amma bundan alətlə düzəltməyin. Heç olmasa alimlərin ruhundan həya edin. Məsuliyyət daşıyırsınız".

İlahiyyətçi əlavə edib ki, illərlə müxtəlif ölkələrdə sünni-şiə əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi üzərində müxtəlif layihələr, çağırışlar edilse də, Azərbaycanda bu sahədə vəziyyət hər zaman stabil olub: "Sünni və şiə, sa-

dəcə, ad idi. Dostum danışdı, sünni məntəqəsindən olsa da şiə idi. Deyirdi, qohumlarım mənə deyirdilər: Biz sünniyik. Məhərrəmlikdə əza saxlayır, İmam Hüseyn üçün ehsan veririk. Yeni Azərbaycanda İslam dini bir mədəni-ənənəvi kultür halı aldığı kimi, məzhəb məsələsi də belə olub. O vaxt yazmışdım ki, biz Azərbaycandakı ənənəvi sünniliyə dəstək verməliyik. Nə olsun ki, şiələr çoxluq təşkil edir? Qardaş. Dəstək durmalıyıq. Yoxsa kənar qüvvələr fitnə salmağa başlayacaq. Sünnilərin beyinlərini yumağa çalışacaq. Burada məzhəb ixtilafları doxsanların axırında başladı. Xüsusilə vəhabilər, nurçular artıqdan sonra. Yoxsa ki, sünni də, şiə də bir-biri ilə yaxşı keçinirdi. Hələ bilmirik ki, bu, necə bir nemətdir. Başqa ölkələrdə vəziyyət fərqli, bizdə tam fərqlidir. Sən 27 ildən sonra Şuşa üzü gör, cəld məscidə qaç, sil-süpür, camaat namazı qıl, həm də şiəsi-sünnisi bir yerdə. Mən həqiqətdən də heyranam, hərbi kimi çətin situasiyada belə, məzhəblərarası vəhdət bilirsəniz nədir? Sözlə ifadə olunmayacaq möhtəşəm bir hiss. Düşmənin gözünü çıxaran, fitnəsini dağıdan bir şey".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Onlar Bakıya qayıdır, bəs bizimkilər..?

Arzuxan Əlizadə: "Qərbi Azərbaycandan qovulmuş azərbaycanlıların öz tarixi vətənlərinə geri qayıtmasının qarşısını almaq mümkün olmayacaq"

Ermenilər Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzaladıqdan sonra Bakıda yaşaya biləcəklər. Bunu Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan deyib. "Qalanları Ermənistan ərazisində vaxtilə yaşadıkları kəndlərə qayıda biləcəklər. İndi ermənilər Gürcüstanda yaşayırlar - eyni məntiq", - o, brifinq zamanı "qalanlar" dedikdə kimi nəzərdə tutduğunu açıqlamayıb, amma aydındır ki, söhbət qərbi azərbaycanlılardan gedir. Çünki Simonyan elə həmin brifinqdə jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycanla bağlı bəyanatlarına da münasibət bildirib. Simonyan bu bəyanatların "normal və Ermənistanın addımlarına güzgü reaksiyası" olduğunu bildirib. "Biz Azərbaycana ərazi iddiaları irəli sürürük... Amma bunu görmürük və Azərbaycan tərəfindən atılan addımlara cavab olaraq təəccüblənirik. Baxın, onlar nə edirlər? İlham Əliyev güzgü prinsipi ilə cavab verir. Biz ona qarşı nə etmişiksə, o da eynisini edir", deyər spiker qeyd edib.

Simonyan erməniləri realıqda yaşamağa və Ermənistanı dünyadan təcrid olunmuş

bir ada kimi görməməyə çağırıb.

"Öz dünyanızda yaşamaqdan əl çəkin. Elə davranmayın ki, guya yalnız Ermənistan var və onun tarix dərsliyini mövcuddur, digər xalqlar isə əhəmiyyətsizdir. Guya biz, ermənilər, duduk çalır, erik becərirdik, digərləri isə ağacda yaşayırdı... Bu yanaşmadan əl çəkin, Ermənistan Respublikasını və onun gələcəyini məhv etməyin. Bu, səhvdir. Bunu anlayın".

Simonyan hesab edir ki, sülh müqaviləsinin imzalanmasından 5 dəqiqə sonra Ermənistan və Azərbaycan vətəndaşları bir-biri ilə ticarətə başlayacaq, bütün mümkün yollarla bir-biri ilə əlaqə saxlayacaqlar.

Sülh müqaviləsindən sonra doğrudanmı ermənilər, məsələn, Bakıdan köçənlər geri qayıda bilərlər? Ermənistan hakimiyyəti bu açıqlama ilə Azərbaycanın qərbi azərbaycanlıların tarixi vətənlərinə geri dönüşü tələbinə qarşı bu tələblə çıxış etdiyini ortaya qoyur? Azərbaycanlılarla ermənilərin dərhal ticarətə başlaması mümkündürmü?

Milli Məclisin əslən Qərbi Azərbaycandan olan deputatı Arzuxan Əlizadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, erməni spiker Alen Simonyan və Paşinyan hökumətinin bir sıra üzvləri sülh müqaviləsinin imzalanması üçün Azərbaycanın haqlı tələblərinin yerinə yetirilməsinin yeganə yol olduğunu fərqləndirirlər. İlk növbədə Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddiası aradan qaldırılmalıdır: "Erməni cəmiyyətində müxalifətdə olan müəyyən qüvvələr daha çox onu vurğulayırlar ki, baş nazir Nikol Paşinyan Azərbaycanın bütün tələblərinin qarşısında geri çəkilib, güzəştə gedir. Bu rəyi müəyyən qədər yumşaltmaq üçün erməni cəmiyyətinə Simonyanın dili ilə o cür mesajlar verməklə Ermənistanın da sülh müqaviləsinin imzalanmasından əldə edəcəyi dividəntləri daha çox qabartmaqla fərqli mühit formalaşdırmaq istəyirlər. Simonyan ən azından onu bilir ki, çox qısa müddət ərzində, hətta sülh müqaviləsi imzalandıqdan 5 dəqiqə sonra Azərbaycanla Ermənistan

arasında iqtisadi-ticarəti müqavilələrin bağlanması və münasibətlərin dərhal sovetlər dönməndə olduğu kimi inkişafı mümkün deyil. Çünki ermənilər 30 il ərzində Azərbaycan xalqına qarşı o qədər ağır cinayətlərə yol veriblər, elə dəhşətli faciələr yaşadıblar ki, qarşılıqlı etimad mühitinin tez bir zamanda yaranması mümkün görünmür. Bunun üçün xeyli zaman lazımdır. Zamanla yanaşı Ermənistanın bundan sonra atacağı addımlarda fərqli mövqe sərgiləməsinə böyük ehtiyac olacaq. Bunlar olacağına, müəyyən qədər qonşuluq münasibətlərini inkişaf etdirmək mümkün olacaq".

A.Əlizadənin fikrincə, Simonyan və digərləri fərqləndirirlər ki, Qərbi Azərbaycandan qovulmuş, deportasiya olunmuş azərbaycanlıların öz tarixi vətənlərinə geri qayıtmasının qarşısını almaq mümkün olmayacaq. Azərbaycan bu məsələni beynəlxalq səviyyədə təmin edəcək: "Ermənilər bunu bilirlər. Ona görə də əvəzində ermənilərin də Bakıya və digər ərazilərə geri qayıt-

maq imkanlarının olacağı ilə bağlı fikirləri ictimailəşdirməklə erməni cəmiyyətində sakitlik yaratmaq istəyirlər. Ermənistan hakimiyyəti qarşdakı dövrdə atacaqları addımları müəyyən qədər sığortalamaq istəyir ki, cəmiyyətdən ciddi təkpi ilə üzlaşmasın. Həm də onun da fərqləndirirlər ki, Bakıdan köçmüş ermənilərin böyük əksəriyyəti Ermənistanda məskunlaşmayıb. Onların böyük əksəriyyəti müxtəlif kənar ölkələrdə məskunlaşıblar. Onların geri qayıtması artıq qey-

ri-mümkün olan məsələdir. Həmin ermənilər özləri geri qayıtmaq istəməyəcəklər. Amma bizim öz tarixi vətənimizə geri qayıtmaq imkanlarımız kifayət qədər böyükdür və soydaşlarımız doğma torpaqlarına qayıtmaq arzusundadırlar. Bakı və Azərbaycanın digər yerləri ermənilərin tarixi vətəni olmayıb. Onlar sonradan Çar Rusiyası və SSRİ tərəfindən süni şəkildə buralara köçürüldülər".

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bir neçə gün əvvəl Bakıda olan Ukraynanın xarici işlər naziri Andrey Sibiqa səfərinin yekunlarına dair sosial şəbəkədəki hesabında yazıb ki, Ukrayna Avropada Azərbaycan üçün əsas enerji qovşağına çevrilməyə hazırdır: “Avropa İttifaqı kimi, biz də Azərbaycanı Avropanın enerji təhlükəsizliyinə əsas kontribiutor kimi görürük, tranzitdəki potensialımız və Avropanın ən böyük qaz anbarlarımız sayəsində buna töhfəmizi verməyə hazırıq”.

Nazir vurğulayıb ki, Azərbaycan strateji tərəfdaşdır və indi bu tərəfdaşlığa, xüsusən ən yüksək siyasi səviyyədə yeni təkən vermək vaxtdır. Sibiqa xatırladı ki, Ukrayna lideri Volodimir Zelenski və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də Davosda bu barədə razılığa gəliblər.

Ukrayna XİN başçısının bu açıqlaması Avropa İttifaqının Rusiya qazının alışıni bütünlüklə dayandırmaq planını elan etməsindən az sonra qeydə alınıb. Belə ki, mayın ortalarında Avropa Komissiyası (AK) Rusiyanın enerji məhsullarının Al-yə idxalını dayandırmaq üçün “yol xəritəsi” layihəsini təqdim edib. Strasburqda planı açıqlayan komissiyanın enerji sahəsi üzrə üzvü Dan Jorgensen bildirib ki, gələn ay qanunvericilik təklifləri komissiyaya təqdim ediləcək. Bildirilir ki, “Yol xəritəsi” “Rusiya neftinin, qazının və nüvə enerjisinin Al bazarlarından təcridən çıxarılmasını” nəzərdə tutur ki, bu da Al-nin enerji keçidi irəlilədikcə koordinasiya və təhlükəsiz şəkildə baş verəcək: “Tədbirlər qiymətlərə və bazarlara hər hansı təsiri məhdudlaşdırmaqla Al-yə enerji tədarükünün təhlükəsizliyini qorumaq üçün nəzərdə tutulub”.

Xəritəyə əsasən, Al-nin 2030-cu ilə qədər 100 milyard kubmetrə qədər qazı alternativ enerji ilə əvəz edəcəyi gözlənilir. Bu isə 2027-ci ilə tələbatın 40-50 milyard kubmetr azalması deməkdir. Eyni zamanda 2028-ci ilə qədər LNG istehlakının təxminən 200 milyard kubmetr artması gözlənilir. Bu, Al-nin Rusiya qazının hazırxı idxalından beş dəfə çoxdur.

Komissiya elan edib ki, 2027-ci ilin sonuna qədər Rusiya qazının Al-yə bütün idxalını mərhələli və koordinasiya şəkildə dayandırmağı gözləyir: “Ən əsası, Rusiyanın qaz tədarükçüləri (boru kəməri və LNG) ilə yeni müqavilələrin qarşısı alınacaq və 2025-ci ilin sonuna kimi mövcud spot müqavilələrə xitam veriləcək. Bu tədbir Al-nin bu ilin sonuna qədər Rusiya qazının qalan tədarükünü üçdə bir qədər azaltmasını təmin edəcək. Komissiya həmçinin 2027-ci ilin sonuna qədər Rusiya qazının bütün qalan idxalını dayandırmağı təklif edəcək”.

İyun ayında Rusiya enerji təchizatının dayandırılmasına dair qanunvericilik təklifləri “Al bazarlarında Rusiya qazının şəffaflığını, monitorinqini və izlənilməsini yaxşılaşdıracaq”. Təkliflərə Rusiyadan

fadə edən üzv dövlətlər “Rusiya nüvə yanacağı digər istehsalçıların yanacağı ilə əvəz etmək sahəsində irəliləyiş əldə ediblər. Bir sıra Üzv Dövlətlər Rusiya qazının idxalını

Komissiyası tərəfindən xüsusi plan hazırlanıb. Belə ki, komissiya Rusiyadan qaz idxalına (həm LNG, həm boru qazı-red.) sıfır limit tətbiq etməyə hazırlaşır. Bu qərarın qəbulu

n göstərir ki, İsveç və Latviya (orada sıfır dinamika qeydə alınıb) istisna olmaqla, bütün Al ölkələri anbarları doldurmaqla məşğuldur. Belə ki, Almaniyada anbarlar 38,6 fa-

də ölkədə 16,7 milyard kubmetr təbii qaz hasil edildiyini nəzərə alsaq, hasilat həcmi-nin dəyişmədiyini görürük. Ötən il qazın 4,4 milyard kubmetri “Azəri-Çıraq-Günəşli”,

Azərbaycan qazı üçün ikinci marşrut Ukraynanın təklifinə Bakı nə deyib?

zənginləşdirilmiş uranın idxalı ilə bağlı tədbirlər, habelə Rusiyadan uran, zənginləşdirilmiş uran və digər nüvə materiallarının tədarükü üçün yeni müqavilələrə məhdudiyyətlər də daxildir.

AK prezidenti Ursula fon der Lyayen bildirib ki, “indi Avropanın etibarsız təchizatçı ilə enerji əlaqələrini tamamilə kəsməsinin vaxtıdır”.

Plan həmçinin “Rusiyanın neft daşıyan “kölgə donanması” probleminin həlli üçün yeni addımların atılmasını” tələb edir.

Al ölkələrindən bu ilin sonuna qədər Rusiya qazı, nüvə enerjisi və neft idxalından uzaqlaşmanı necə asanlaşdırmaq niyyətində olduqlarını əks etdirən milli planlar hazırlamaları istəniləcək.

İndiyədək görülmə tədbirlər Rusiya qazının idxalının həcmi 2021-ci ildəki 150 milyard kubmetrdən 2024-cü ildə 52 milyard kubmetrə qədər azaldı. Rusiya qazının idxalının ümumi idxalda payı 45 faizdən 19 faizə düşüb. Rusiyadan bütün kömür idxalı sanksiyalarla qadağan edilib və neft idxalı 2022-ci ilin əvvəlindəki 27 faizdən indi 3 faizə düşüb: “Avropa Komissiyası bildirir ki, nüvə enerjisində hələ də Rusiya istehsalı olan reaktorlardan isti-

azaltmaq və hətta qadağan etmək üçün, o cümlədən Rusiya qaz tədarükçüləri ilə mövcud müqavilələrə xitam vermək üçün erkən tədbirlər görüblər. Estoniya, Litva, Latviya, Danimarka, Finlandiya, İsveç, Almaniya, Polşa, Xorvatiya, Malta, İrlandiya, Lüksemburq, Avstriya və Çexiya Rusiyadan qaz idxalını qadağan etmiş və ya dolayı yolla dayandırmışlar. Lakin bezi üzv dövlətlər bazar-da toplu alışlar yolu ilə Rusiya mənşəli qazla təmin edilir”.

2025-ci ildə Ukrayna ərazisindən Rusiya qazının tranziti başa çatdıqdan sonra belə, Rusiya qazı hələ də Al-nin ümumi qaz idxalının təxminən 13 faizini təşkil edir. Hazırda Rusiya qazının idxalının təxminən üçdə ikisi Al-də təyinat yeri ilə uzunmüddətli müqavilələr əsasında, təxminən üçdə biri isə spot (qısamüddətli) əsasında təmin edilir. Qalan həcmərin kommersiya təşviqlərinin olması və mövcud uzunmüddətli müqavilələr nəzərə alınmaqla, əlavə Avropa direktivləri olmadan ləğv olunacağı gözlənilir.

“Bloomberg”in yazdığına görə, Rusiyadan qaz idxalının tamamilə dayandırılmasına Macarıstan və Slovakiyanın mane olmaması üçün Avropa

üçün mütləq çoxluğun lehinə olmasına ehtiyac yoxdur, eyni zamanda onun icrası bütün üzvlər üçün məcburidir. Bundan əlavə, Al Macarıstan və Slovakiyanı, ümumiyyətlə, əsas siyasət qərarlarının qəbulunda səsvermə hüququndan məhrum etmək üçün prosedura başlayıb. Artıq bununla bağlı mayın 28-də üzv dövlətlərin rəsmi nümayəndələrinin ilk toplantısı keçirilib.

Qeyd edək ki, Ukrayna üzərindən tranzit dayandırıldıqdan sonra Rusiya boru qazı Türk axını vasitəsilə Macarıstan, Serbiya və Slovakiyaya çatdırılır. Yanvar-mart aylarında kəmərlə qaz nəqli artsa da, aprelə kəskin azalıb. 2025-ci ilin ilk 4 ayında “Türk axını” qaz kəməri və onun quruda davamı olan kəmərlərlə Avropaya 5,63 milyard kubmetr qaz çatdırılıb. Bu isə o deməkdir ki, Ukrayna tranzitinin də qüvvədə olduğu 2024-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə nəqlə 44,1 faiz azalma var.

Hazırda Avropa İttifaqı qaz anbarlarına sürətlə qaz vurur. Mayın 26-na Avropanın yeraltı qaz anbarları 46,58 faiz dolu olub, onlarda tamamilə dayandırılmasına 49,76 milyard kubmetr qaz toplanıb. “Gas Infrastructure Europe”nin (GIE) məlumatla-

izə, Fransada 52,82 faizə, Avstriyada 52,31 faizə, İtaliyada 57,74 faizə qədər dolub.

Anbarlar dolduqca, Avropada qaz qiymətləri də azalır. Mayın 28-i axşam saatlarında qiymət 1000 kubmetr üçün 428 dollardan bir qədər yuxarı olub. Halbuki günün əvvəlində ICE Futures birjasında TTF qovşağında iyul ayı qaz fyuçersləri 1000 kubmetr üçün 444,27 dollara satılırdı.

Qeyd edək ki, Azərbaycan qazının Ukrayna üzərindən nəqli məsələsi ötən ildən gündəmə gətirilib. Avropa İttifaqı və Ukrayna sonuncunun böyük qaz nəqli sisteminin boş qalmaması, həmçinin Rusiyanın bu sistemi məhv etməməsi üçün Azərbaycan qazının onunla nəqlində maraqlıdır. Azərbaycanın Rusiya ilə zəruri razılaşma əldə etmək imkanının yüksək olduğu hesab edilir.

İndiyədək Azərbaycan rəsmiləri tərəfindən bu təklifə hər hansı münasibət açıqlanmayıb. Bu isə Bakının onun perspektivinə ümid bəsləmədiyini göstərir. Bunun əsasında isə Azərbaycanın hasil etdiyi qaz həcmələrini satmaq və nəql etməkdə çətinlik çəkməməsi dayanır. Azərbaycan Energetika Nazirliyinin açıqladığı məlumata əsasən, 2025-ci ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycanda 16,7 milyard kubmetr təbii qaz hasil edilib. Bu qazın 4,5 milyard kubmetri “Azəri-Çıraq-Günəşli”nin, 9 milyard kubmetri “Şahdəniz”in, 0,5 milyard kubmetri “Abşeron” yatağının, 2,7 milyard kubmetrə yaxını isə SOCAR-ın payına düşüb.

Hesabat dövründə xaricə qaz satışı 8 milyard kubmetr təşkil edib. Bundan 4 milyard kubmetr Avropaya, 3,1 milyard kubmetr Türkiyəyə (o cümlədən TANAP-la 1,9 milyard kubmetr) Gürcüstana satılıb. 2024-cü ilin eyni dövrün-

9,2 milyard kubmetri “Şahdəniz”, 0,5 milyard kubmetri “Abşeron”, 2,6 milyard kubmetri SOCAR üzrə hasil olunmuşdu. Bu isə o deməkdir ki, “AÇG”dən hasilat 100 min kubmetr, SOCAR üzrə 100 min kubmetrə yaxın artıb, “Şahdəniz”də isə 200 min kubmetr azalıb.

Ötən ilin statistikası ilə müqayisə etdikdə, bu ilin yanvar-aprelində Azərbaycanın qaz ixracının 500 min kubmetr azaldığını görmək olar: ötən ilin eyni dövründə ixrac 8,5 milyard kubmetr təşkil etmişdi. O cümlədən Avropaya 4,2 milyard kubmetr, Türkiyəyə 3,2 milyard kubmetr, Gürcüstana isə 1,1 milyard kubmetr qaz satılmışdı. Bu isə o deməkdir ki, Avropaya ixrac 200 min kubmetr, Türkiyəyə ixrac 100 min kubmetr, Gürcüstana ixrac isə 200 min kubmetr azalıb.

Qeyd edək ki, qaz ixracında azalmanın əsas səbəbi yanvar ayında “Şahdəniz”dən sahilə gedən sualtı boru xəttində yaranan problemlə bağlı hasilatın məhdudlaşdırılmasıdır.

Azərbaycanda yaxın müddətli dövrdə qaz hasilatında kəskin artım gözlənilmir. Bu isə əlavə neql marşrutuna ehtiyacın olmadığını deməkdir. Enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şabanın “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, Ukrayna XİN rəhbərinin açıqlamasını siyasi bəyanat kimi qəbul etmək olar: “Necə ki, 2024-cü ilin mayında bu haqda ilk dəfə Slovakiya rəhbəri Fitso bəyan etmişdi və ondan sonra da xeyli bu haqda siyasi dairələrdə danışıqlar oldu. Amma siyasi bəyanatlardan kommersiya danışıqlarına keçdi biz müşahidə etmədik. Bu isə ona dəlilətdir ki, Kiyev və Moskvanın münasibətləri hələ postmüharibə dövrünə keçidə hazır deyil”.

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

Valideynlər üçün SOS signalı

Elnur Rüstəmov: "Övladlarınızda bu əlamətlər varsa..."

"Son illərdə uşaq bağçaları və uşaqlar evində uşaqlara qarşı psixoloji və fiziki zorakılıq hallarının artması və bu halların video sübutlarla ictimaiyyətə təqdim olunması cəmiyyətdə haqlı olaraq ciddi narahatlıq doğurur. Bu, sadəcə, tərbiyə prosesindəki boşluqların deyil, eyni zamanda sistemli nəzarət mexanizmlərinin zəifliyinin göstəricisidir. Ən vacib məsələlərdən biri bu tip müəssisələrdə uşaqlarla birbaşa təmasda olan şəxslərin psixoloji durumları yoxlanılmadan işə qəbul olunmalarıdır. Bu həm hüquqi, həm etik baxımdan ciddi risklər yaradır".

Bu sözləri Moderator.az-a açıqlamasında **Psixologiya El-**

mi-Tədqiqat İnstitutunun sədri, psixoloq Elnur Rüstəmov deyib.

Onun sözlərinə görə, müasir dövrdə bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə uşaqlarla işləyən şəxslərin işə qəbul zamanı psixoloji qiymətləndirmədən keçirilməsi qanunla tənzimlənir. "Bu, tək cəhətə uyğunluq deyil, eyni zamanda şəxsin impuls nəzarəti, aqressiya meyilləri, empatiya qabiliyyəti və travma ilə davranış tərzinin ölçülməsi üçün əsas vasitədir.

Azərbaycan Respublikasında bu məsələ hələlik sistemli şəkildə qanunvericilikdə yer almasa da, "Uşaq Hüquqları haqqında" Qanun və "Təhsil haqqında" Qanun çərçivəsində uşaq hü-

quqlarının qorunması, zorakılığın qarşısının alınması kimi ümumi müddəalar mövcuddur. Lakin praktikada bu hüquqların təmin olunması üçün işə qəbul zamanı psixoloji testlərin məcburi olması mütləqdir.

Əlbəttə ki, uşaq müəssisələrində çalışan tərbiyəçilər psixoloji qiymətləndirmədən keçirilməzsə, risklər yaranır. O risklərə biz aşağıdakıları daxil edə bilərik:

Zorakılıq riski. Stresse davamlı olmayan, emosional tənzimləmə bacarıqları zəif olan, travma keçmiş və ya psixopato-
 logiya meyilləri olan şəxslər uşaqla işlədikdə zorakılıq hallarına meyil artır.

Uşaqlarda travmanın yaranma riski. Erkən yaşlarda

psixoloji və fiziki zorakılığa məruz qalan uşaqlarda uzunmüddətli travmatik təsirlər formalaşır, nəticədə onlarda təşviş pozuntuları, inamsızlıq, aqressiya, özgüven əksikliyi yaranır.

Ailə və cəmiyyətin inamının itməsi riski. Bu da mühüm məqamdır. Belə ki, uşaq bağçaları və digər müəssisələrə etibar azaldıqca, valideynlər qeyri-rəsmi, qeyri-peşəkar xidmətlərə yönəlir ki, bu da daha böyük təhlükələr doğurur".

E.Rüstəmov vurğulayıb ki, uşaq bağçaları, internat evləri və xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlarla işləyən müəssisələrdə çalışanların ilkin və dövrü psixoloji yoxlamadan keçməsi qanunla məcbur edilməlidir: "Bunun üçün psixoloji testlərin nəticələrinə əsasən sertifikatlaşdırma aparılmalı və yalnız uyğun nəticə alanlar işə qəbul edilməlidir. Eyni zamanda işə qəbul olunanlara dövrü psixoloji yoxlamalar və superviziya təbiiq olunmalıdır.

Çünki uşaqlarla çalışan hər bir şəxs peşəkar biliklə yanaşı, sağlam psixoloji vəziyyətdə olmalıdır. Bu, sadəcə, onların öz peşə öhdəliklərini yerinə yetirmələri üçün deyil, həm də gələcək nəsillərin psixoloji təhlükəsizliyi və rifahı üçün birbaşa şərtdir. Bu məsələ hüquqi müstəvidə normativləşdirilməli və ciddi şəkildə nəzarətdə saxlanmalıdır".

☐ **"Yeni Müsavat"**

ƏDV-lərə blok qoyulub?

Rəsmi: "Vətəndaşlara çatmalı olan qəbzlərin digər şəxslər tərəfindən..."

"ƏDV ilə vurduğum pulları kommunallara ödəyirdim, ancaq blok qoyuldu". Bakupost.az xəbər verir ki, bu barədə Facebookda "Hüquqşünaslar" qrupundan paylaşım edilib.

Şikayətçi bildirib ki, müştərilərin ödəniş qəbzlərinin davamlı ƏDV-sini yüklədiyi üçün indi prosesi təkrarlamasına qadağa qoyulub: "Bəzən elə olur ki, müştərilər qəbzi istəmir, bu halda ƏDV-ləri öz kartına yükləyirəm. Aya 40-50 manat toplanır, bununla kommunallarımı ödəyirəm. Ancaq 1 həftədir ki, qəbzləri yükləmək mümkün olmur. Bununla bağlı Dövlət Vergi Xidmətinə müraciət etmişəm. Qurumdan bildirildi ki, buna səbəb aylıq qazancımın ödənişləri qarşılamamasıdır".

Sözügedən paylaşım vətəndaşlar da münasibət bildirib. Onlar kuryerin cərimələnməsi kimi halın baş tuta biləcəyi ehtimalını vurğulayıblar. Bəzi istifadəçilər isə qeyd edib ki, bir başqasının ödəniş qəbzindən ƏDV yükləmək artıq qadağan olunub.

Şəxsin başqasının ödəniş qəbzindən Əlavə Dəyər Vergisi (ƏDV) vurmaması ilə bağlı Dövlət Vergi Xidmətinə sorğu ünvanlıdır. Qurumdan sorğumuza cavab olaraq bildirildi ki, "ƏDV geri al" layihəsinin əsas məqsədi şəffaf vergi münasibətlərinin formalaşdırılması və nəğdsiz ödənişlərin təşviqidir: "Bəzən layihədən sui-istifadə halları müşahidə olunur. Bəzi vətəndaşlar onlara aid olmayan alış-veriş qəbzlərini sistemə daxil edərək şəxsi kabinetlərinə vəsait əlavə etməyə çalışırlar".

Həmçinin qeyd olunub ki, belə hallar dəfələrlə təkrarlandıqda artıq araşdırılmağa başlanılır: "Bu, xüsusilə sistematik xarakter daşıdıqda, gün ərzində dəfələrlə belə qəbzlərin daxil edilməsi halları müşahidə edildikdə Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən yoxlanılır. Məsələ bir-iki haldan getmir. Əgər gün ərzində əhəmiyyətli məbləğlər və xeyli sayda çeklərin vurulması müşahidə edilirsə, bu zaman nəzarətə alınır. Hər kəs bilməlidir ki, vətəndaşlara geri ödənilən bütün vəsaitlər büdcədən qaytarılır və ayrı-ayrı şəxslərin bundan sui-istifadə etməsinə yol verilməz. Vətəndaşlara çatmalı olan qəbzlərin onlara təqdim edilməməsi və onlara məxsus çeklərin digər şəxslər tərəfindən öz telefonlarına sistemli şəkildə daxil edilməsi sui-istifadə halıdır. Bu, istər həmin kuryerin çeki vətəndaşa təqdim etməməsi, istər mağzalarda kassirlərin bəzi hallarda qəbzləri təqdim etməməsinə də əhatə edir. Belə hallar "ƏDV geri al" layihəsinin şəffaflığına ictimai etimadın sarsılmasına səbəb ola bilər.

Dövlət Vergi Xidməti bu istiqamətdə nəzarət tədbirlərini gücləndirməkdədir və aşkar olunan pozuntularla bağlı qanunvericilik çərçivəsində tədbirlər görür. Layihənin davamlılığı və uğuru, ilk növbədə, vətəndaş məsuliyyətindən və dürüstlüyündən asılıdır. Dövlət Vergi Xidməti bütün vətəndaşları vergi intizamına riayət etməyə və bu təşəbbüslə etimad qorumağa çağırır".

məhdudlaşdırılması onların inkişaf potensialını zəiflədə bilər.

Mərkəz hesab edir ki, sözügedən qərar şagirdlərin yaş xüsusiyyətləri və pedaqoji ardıcılıq pozulur: "5-8-ci sinif şagirdləri arasında psixoloji və intellektual inkişaf baxımından mühüm fərqlər var. Pedaqoji ardıcılıq baxımından liseylərə erkən mərhələdə keçid etmək:

- İstedadlı uşaqların inkişafını sürətləndirir;
- Tədris proqramını daha dərinlən mənimsemələrinə imkan verir;
- Akademik uyğunlaşma daha rahat təmin olunur".

Mərkəz hesab edir ki, yalnız VII sinif üzrə qəbulun tətbiqi minlərlə şagirdin və valideynin uzunmüddətli planlarını puç edir. Bundan başqa, bu qərar sosial ədalət prinsiplərinə ziddir. İllərlə aztəminatlı ailələrin

övladları üçün ödənişsiz təhsil imkanları təmin edən bu sistemin dəyişdirilməsi:

- Sosial bərabərliyə və təhsil hüququna ziddir;
- Ailələrin hazırlıq kurslarına sərf etdiyi maddi vəsaiti mənasız edir;
- Müəllimlərin dərslər saatları və iş yerlərini təhlükə altına salır.

Beyanatda həmçinin qeyd olunur ki, 2023 və 2024-cü illərdə valideynlər və şagirdlər mərkəzləşdirilmiş imtahanlara ciddi maddi və mənəvi sərmayə qoyublar. Bu qərarın ictimai müzakirə edilmədən tətbiqi: - Valideyn-məktəb münasibətlərində inam böhranı yaradır; - Təhsil sisteminin şəffaflığına və proqnozlaşdırılma bilməsinə ziddir.

☐ **Xəlida GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Elan:

Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Maştağa Bələdiyyəsi tərəfindən icarəçi Hüseynov Əli Məmməd oğluna aid 26 yanvar 2007-ci il tarixli torpaq icarəsi müqaviləsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Nazirlik liseylərlə bağlı qərarını dəyişdi

İstisna kimi yalnız bu il V, VI və VIII siniflər üzrə də qəbul prosesi həyata keçiriləcək

Lisey və gimnaziyalara qəbul imtahanlarına sayılı günlər qalmış imtahan qaydalarında edilən gözlənilməz və sərt dəyişikliklər valideynlər arasında böyük narazılıq və etiraz dalğası yaradıb.

Yeni qaydaya görə lisey və gimnaziyalara qəbul prosesinin VI sinifdə təhsil alan (yəni növbəti il VII sinifə keçəcək) şagirdlərlə məhdudlaşdırılmasını nəzərdə tutur. "Bu dəyişiklik lisey və gimnaziyalara şagirdlərin daha dolğun akademik və psixoloji hazırlıq səviyyəsində qəbulunu təmin etmək məqsədi daşıyır. Beynəlxalq təcrübələr göstərir ki, təmayül əsaslı seçimlər erkən yaşlarda deyil, müəyyən baza bilikləri formalaşdıqdan sonra aparıldıqda daha ədalətli və səmərəli nəticələr əldə edilir. Nəzərdə tutulduğu kimi, lisey və gimnaziyaların VII siniflərinə qəbul əvvəlcədən elan olunduğu qaydada keçiriləcək. Digər yaş qrupları üzrə qəbul prosedurlarına dair əlavə məlumatlar isə yaxın günlərdə ictimaiyyətə təqdim ediləcək", - deyir Elm və Təhsil Nazirliyindən bildirilib. Bu əlbəttə ki, minlərlə valideynin övladları ilə bağlı planlarını alt-üst edib.

"Lisey və gimnaziyaların qəbul qaydalarına olunan anlaşılmaz dəyişikliklərə izah verən yoxdur. Yayılan məlumatdan belə aydın olur ki, artıq 4-cü və 5-ci sinif şagirdləri bu il imtahanlar-

da iştirak edə bilməyəcəklər. Amma bizim uşaqlar iki ildir ki, imtahana hazırlanırdılar. Niyə bu qərar ilin əvvəlində yox, imtahana bir neçə gün qalmış verilib?" - deyir şikayətçi valideynlərdən biri bildirib. "Hər ay nazirlik sınaq imtahanları təşkil edib, hər şagirdə nə qədər pul yığılıb. Re-petitorlara il ərzində nə qədər pul xərclənib. İndi isə imtahana sayılı günlər qaldıqda ləğv olunur - adını Təhsil İnstitutu qoyan qurum niyə bu qərar təhsil ilinin əvvəlində verməyib?" - deyir digər valideyn həmçinin dəstəkləyib.

***

Günün sonunda bəlli olub ki, şagirdlərin lisey və gimnaziyalarda təhsil almağa böyük marağını və tədris ili boyunca imtahanlara hazırlığını nəzərə

alaraq, Təhsil İnstitutu yeni qərar verib. Belə ki, 2025-2026-cı tədris ili üçün istisna olaraq V, VI və VIII siniflər üzrə də qəbul prosesi həyata keçiriləcək.

Bu barədə "Azpolitika.info" xəbər verir ki, Təhsil İnstitutu lisey və gimnaziyalara qəbul qaydalarında dəyişikliklərlə bağlı yaydığı yeni açıqlamada bildirib. Qeyd olunur ki, mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilən qəbul imtahanında IV, V və VII sinif şagirdləri (yəni 2025-2026-cı ildə V, VI və VIII sinifə keçəcək) iştirak edə biləcəklər.

Xatırladaq ki, daha əvvəl yalnız VI sinif şagirdlərinin qəbul ediləcəyi bildirilmişdi. Halbuki əvvəlki illərdə qəbul V, VI, VII və VIII sinifləri əhatə edirdi. Bu dəyişiklik cəmiyyətdə ciddi narazı-

lıq yaratmış, valideynlər, müəllimlər və şagirdlər etirazlarını media və sosial şəbəkələrdə geniş şəkildə ifadə etmişdilər.

Dövlət Pedaqoji Universitetinin Təhsildə Təhlil və Kommunikasiyalar Mərkəzi də məsələ ilə bağlı bəyanat yayaraq, bu qərarın tənqid edib. Beyanatda bildirilir ki, bu addım təhsil sisteminə ciddi problemlərə səbəb ola bilər:

- Bu qərar beynəlxalq təcrübəyə ziddir. İnkişaf etmiş ölkələrdə - Finlandiya, Cənubi Koreya, Sinqapur, Almaniya və Fransada - istedadlı uşaqlar erkən mərhələdə seçilir və onlara uyğunlaşdırılmış təhsil imkanları yaradılır.

- İstedadlı uşaqların yalnız bir sinif üzrə qəbul imkanının

MUSAVAT

Son səhifə

N 93 (8703) 30 may 2025

Slovakiyada ayı ətinin satışına icazə veriləcək

Slovakiya hakimiyyəti ovlanmış ayıların ətinin istehlak üçün restoranlara və parakəndə satış şöbələrinə təhvil verəcək. Bu barədə Slovakiyanın Ötərlə Mühit Nazirliyinin dövlət katibi Filip Kuffa bildirib. Ölkənin hakimiyyət orqanları qonur ayıların insanlara hücumu hallarına görə onları güllələməyə başlayıb. Bu heyvanların sayının təxminən 1300-dən 1000-ə qədər azaldırılması planlaşdırılır. "Biz sanitariya normalara cavab verən hər bir tutulan ayı (istehlak üçün) təhvil verəcəyik", - Kuffa qeyd edib. O əlavə edib ki, ayı ətinin yemək olar.

Slovakiyanın müxalifətdən olan Avropa Parlamentinin deputatı Martin Hoysik Ekologiya Nazirliyinin qessab dükənində çəvrildiyini bildirərək qərar tənqid edib. "Bu, həm faciəli, həm də utançvericidir", - o bildirib. Xatırladaq ki, ayı ətinə insanlar üçün təhlükəli olan trixinella sürfələri ola bilər. Məlumatlara görə, insanlarda trixinellyoz ağır və uzun müddət davam edir və bəzi hallarda ölümə nəticələnə bilər.

İsveçrədə qar uçqunu bütöv bir kəndi yer üzündən sildi

İsveçrədə Alp dağlarının qar uçqunu torpaq sürüşməsi ilə nəticələndi. Hadisə Vale kantonunun Löçental vadisində yerləşən Blatten kəndində baş verib. Təbiət hadisəsi nəticəsində kənd bütövlüklə məhv olub. Səlahiyyətli 1 nəfərdən xəbər alınmadığını açıqlayıblar. Bildirilir ki, 200 nəfər əhalisi olan kənd ehtiyat tədbiri olaraq mayın 19-da boşaldılıb.

Bethovenin əsl üzü nümayiş olundu

İndi Lüdvig van Bethovenin "Ay işığı sonatası"nı və ya məşhur "Doqquzuncu simfoniyası"nı dinləyərkən hər birimiz bu klassik əsərlərin müəllifinin necə göründüyünü təsəvvür edə bilərik. Belə ki, Bethovenin əsl üzü ölümündən demək olar ki,

200 il sonra bərpa edilib. Bəstəkarın üzünün elmi rekonstruksiyası göstərir ki, o, həqiqətən də portretlərdəki kimi görünür. Yeni tədqiqatın aparıcı müəllifi Sisero Moraes bəstəkarın kəllə sümüyünə əsaslanaraq, onun görünüşünün tə-

rixdə ilk rekonstruksiyasını həyata keçirib. Obyektiv üz yaradıldıqdan sonra Moraes subyektiv xüsusiyyətləri, o cümlədən geyim və saçları əlavə edib. Bunun üçün o, 1820-ci ildə Yozef Karl Ştiler tərəfindən çəkilmiş Bethovenin məşhur portretindən istifadə edib.

Nəhayət, bəzi kiçik detallar süni intellektin köməyi ilə təkmilləşdirilib.

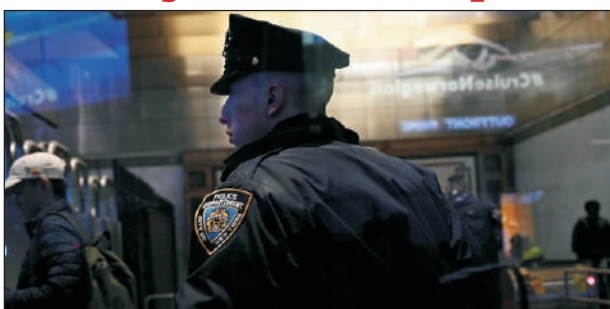
Fransada pedofil cərrah yüzlərlə uşağa cinsi təcavüz edib

Fransa tarixinin ən qalmaqallı pedofiliya işində müttəhim Joel Le Squarneq 20 il həbs cəzasına məhkum edilib. Cəzasını çəkəndən sonra o, daha 15 il sosial-tibbi mərkəzdə nəzarət altında qalmalı olacaq. Məhkəmə onu əsasən yetkinlik yaşına çatmayanlardan ibarət 299 nəfərə təcavüz və cinsi qısnamada təqsirli bilib. Həkimin polis tərəfindən aşkar edilmiş gündəliyində isə 349 nəfərin adı olub. Le Squarneq Fransanın qərbində bir neçə klinikada çalışıb. Hazırda onun 74 yaşı var. O, 2020-ci ildə ölə keçib. Cərrahın qurbanlarının orta yaşı 11-dir. Onun əməllərindən zərər çəkənlərdən ən kiçiyinin 1, ən böyüyünün isə 70 yaşı var.

Bunları bilirsinizmi?

- * Marafon qaçışı yarışlarında zəncilərin daha çox uğur qazanmasının səbəbi ayaqlarında ağ dərililərdən fərqli olaraq 2 ədəd artıq vətərin olmasıdır.
- * Hər bir insan ömrü boyunca təxminən 2 milyon dəfə biri-birinə söz verir.
- * İşləyən insanlar təqribən 5 ilini oturmaqla keçirirlər.
- * Hər bir insan yemək bişirmək üçün 2.5 ilini, yemək üçün isə 3,5 ilini sərf edir.
- * Qadınlar 17 ilini yalnız artıq çəkiddən xilas olmaq üçün xərcləyirlər.
- * Qadınlar 8 ilini alış-verişə, 1,5 ilini isə qadın salonunda keçirir.
- * İnsan 1 ilini ev təmizliyinə sərf edir.
- * İnsan ömrünün 10 ilini işləməklə keçirir. (20-65 yaş arası həftədə 40 saat işləyənlər)
- * İnsan ömrünün 90 faizini qapalı mühitdə keçirir.
- * İnsan ömrü boyunca 9 il televiziya seyr edir. 2 il isə sadəcə reklamları izləyir.
- * Hər bir insan ildə 2 min yuxu görür.
- * Hər bir insan təxminən 4,5 il avtomobil idarə edir və bu insanlar ilin 3 ayını yollarda keçirir.
- * Parisin küçələrini bəzəyən şabalıd ağacları Fransaya Türkiyədən gətirilib.
- * İnsan 1,5 ilini hamamda keçirir.
- * "Bugatti Veyron" avtomobili ən yüksək (420 km) sürətlə gədirsə, 13 dəqiqədən sonra təkarları əriyər. Ancaq bu demək olar ki, mümkün deyil. Çünki 8 dəqiqə sonra benzini bitir.
- * Eskimoslarda ailəsindən məmnun olmayan uşaq istədiyi başqa bir ailə ilə birlikdə yaşaya bilər.

Las-Veqasda tanınmış yazarın meyiti zibil konteynerində tapıldı

ABŞ-ın Las-Veqas şəhərində 56 yaşlı tanınmış jurnalist və frilans yazıçı Metyu Kelemanın meyiti zibil konteynerində tapılıb. Bu barədə "The Guardian" qəzeti yerli polisə istinadla məlumat yayıb. Məlumatla görə, şəhər sakinləri konteynerdən gələn pis qoxu barədə şikayət etdikdən sonra hadisə yerinə hüquq-mühafizə orqanları cəlb olunub. Aparılan araşdırmalar nəticəsində konteynerin içində Metyu Kelemanın qalıqları aşkarlanıb.

Polis jurnalistin qətlə ilə bağlı onun 63 yaşlı qonşusunu şübhəli şəxs kimi müəyyənləşdirib. Lakin məlum olub ki, həmin şəxs avtomobil patrulu ilə təqib zamanı baş verən yol-nəqliyyat hadisəsində həyatını itirib. Qeyd olunub ki, bu qəzanın yazıçının ölümü ilə birbaşa əlaqəsi olmayıb.

Kelemanın bacısı bildirib ki, mərhum yaşadığı evi - daha dəqiqi, şübhəli şəxsin də qaldığı kirayə otağı - tərk etməyə hazırlaşmış: "Orada yaşamaq onun üçün çox çətin idi. Qonşusunu isə daim qərribə biri kimi təsvir edirdi", - deyə bacısı vurğulayıb. Qeyd edək ki, Metyu Keleman 2003-cü ildən Las-Veqasda yaşayırdı. O, vaxtilə "944" və "City Life" jurnallarında daimi yazar kimi çalışıb. Son 20 ildə isə "Las Vegas Weekly" də daxil olmaqla, müxtəlif tanınmış nəşrlər üçün film resenziyaları, reportajlar və məqalələr qələmə alıb.

Rusiyada gürzə onu telefonla çəkən uşağı dişlədi

Rusiyanın Çelyabinsk vilayətinin Nijni Ufaley şəhərində gürzə ilanını telefonla lentə almaq istəyən uşağa hücum edib. Bu barədə Verxneufaleysk Şəhər Dairəsi Administrasiyasının mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Məlumatla görə, uşaq günəşin altında uzanan ilanı görüb və yaxınlaşaraq onu telefona çəkməyə başlamış. Bu zaman gürzə dərhal reaksiya verib və uşağın barmağını dişləyib. Telefon uşağın əlindən yerə düşüb. İlan isə kol-luqların arasında sürünərək gözəndən itib. Uşaq təcili olaraq xəstəxanaya yerləşdirilib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500